

**UCHWAŁA NR XXXIV/161/2017
RADY GMINY RADZIEJOWICE**

z dnia 5 stycznia 2017 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Radziejowice

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 446, zm. Dz. U. z 2016r. poz. 1579) oraz art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, zm. Dz. U. z 2016r. poz. 1020 i poz. 1250), Rada Gminy w Radziejowicach uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Radziejowice w granicach określonych w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Potwierdzenie spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia określa „DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI” stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

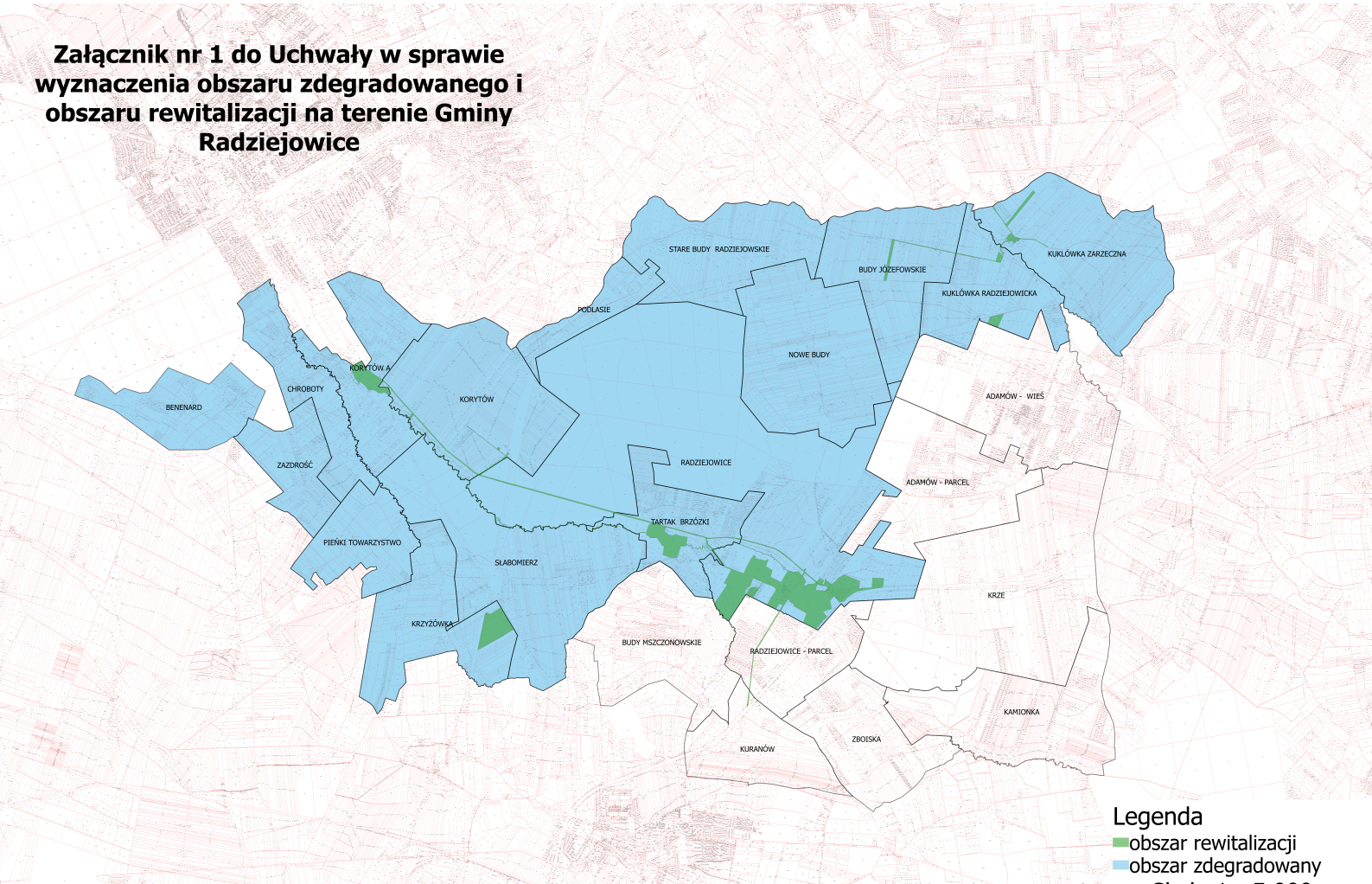
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radziejowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Gminy
Radziejowice

Krystyna Skoneczna

**Załącznik nr 1 do Uchwały w sprawie
wyznaczenia obszaru zdegradowanego i
obszaru rewitalizacji na terenie Gminy
Radziejowice**

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

Mazowsze.
serce Polski

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Radziejowice
Gmina nie tylko na weekend!

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Energetycznego Sp. z o.o.

Biuro:

ul. Krakowska 11

43-190 Mikołów

Tel/fax: 32 326 78 16

e-mail: biuro@ekocde.pl

Zespół autorów:

Martyna Gajda

Klaudia Moroń

Michał Mroskowiak

Wojciech Płachetka

Anna Piotrowska

Aleksandra Szlachta

Kierownik projektu:

Agnieszka Kopańska

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Zastosowana metodyka	6
3. Charakterystyka obecnej sytuacji gminy Radziejowice	11
2.1 Lokalizacja Gminy Radziejowice	11
2.2 Sfera społeczna	12
2.2.1 Demografia	16
2.2.2 Pomoc społeczna	18
2.2.3 Przemoc w rodzinie.....	23
2.2.4 Aktywność społeczna mieszkańców.....	24
2.2.5 Dostęp do kultury i edukacji	27
2.3 Sfera gospodarcza.....	28
2.4 Sfera środowiskowa	30
2.5 Strefa funkcjonalno-przestrzenna.....	34
2.6 Sfera techniczna.....	38
3. Podsumowanie ankietyzacji mieszkańców.....	42
4. Diagnoza zjawisk społecznych.....	45
5. Diagnoza zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzennych oraz technicznych	46
6. Identyfikacja obszarów zdegradowanych wraz z uzasadnieniem	47
7. Wskazanie obszaru rewitalizacji.....	49
PODOBSZAR 1 – RADZIEJOWICE – CZĘŚĆ CENTRALNA - KORYTÓW.....	51
PODOBSZAR 2 – RADZIEJOWICE – KRZYŻÓWKA	57
PODOBSZAR 3 – RADZIEJOWICE KUKLÓWKA.....	58

1. Wstęp

Przemiany społeczno-gospodarcze jakie zachodzą na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza wywołane procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach jednostek samorządu takich jak degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferach społecznej i gospodarczej. W takiej sytuacji szczególnego znaczenia zaczęło nabierać planowanie oraz realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych, obejmujących sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i kulturową, a tym samym odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na danym obszarze.

Perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020 otwiera nowy rozdział w programowaniu procesów rewitalizacji w Polsce. Poprzednio, jedynie miasta otrzymały możliwość prowadzenia rewitalizacji. Obecnie również obszary wiejskie mają szansę na zmianę znaczenia przestrzeni oraz rozwiązywanie problemów społecznych z wykorzystaniem środków pochodzących z Unii Europejskiej przeznaczonych na rewitalizację.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” (art. 2.1.).

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań, które związane są z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

- ➔ Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy. Powinien nie tylko rozwiązywać lub eliminować wybrane zagrożenia i problemy, ale także wykorzystywać potencjały rozwoju obszaru rewitalizowanego, całej gminy jak i otoczenia zewnętrznego. Program rewitalizacji powinien również zapewnić komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.
- ➔ Proces rewitalizacji powinien być po drugie prowadzony w sferze społecznej, przestrzennej oraz gospodarczej. Wybór kluczowych obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Analiza zagadnień społecznych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-budowlanych pozwoli dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń oraz wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszary

zdegradowane i obszary rewitalizacji. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów.

- ➡ Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. Aktywowanie i udział mieszkańców oraz włączenie, organizacja i formowanie miejscowej sieci interesariuszy w danym obszarze są warunkami koniecznymi powodzenia długofalowego rozwoju obszarów kryzysowych oraz wyprowadzenia ich z tego stanu.

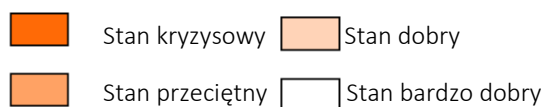
Dokument pt. „Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych Gminy Radziejowice wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji” został przygotowany i opracowany zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), a także wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku. Tym samym zarówno jego struktura, jak i zawartość merytoryczna koresponduje wprost z zaleceniami dla tego typu opracowań.

2. Zastosowana metodyka

Metodyka opracowanej diagnozy i doboru wskaźników opierała się przede wszystkim na Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777), Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju oraz Instrukcji dotyczącej przygotowania programów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020. Ponadto, w opracowywaniu diagnozy pomocna okazała się również publikacja Instytutu Rozwoju Miast: Rewitalizacja miast polskich – diagnoza, tom 8.

Biorąc pod uwagę, że rewitalizacja ma w pierwszej kolejności służyć poprawie jakości życia mieszkańców uznano, że kwestie społeczne mają kluczowe i nadrzędne znaczenie dla wyznaczania obszarów zdegradowanych. W celu dokonania rzetelnej oraz miarodajnej oceny zjawisk społecznych na terenie gminy Radziejowice zastosowano analizę porównawczą na zbiorze danych dla poszczególnych sołectw. Przyjęta metodyka pozwoliła na identyfikację zakresu zjawisk kryzysowych w sferze społecznej gminy Radziejowice oraz wskazanie ich nasilenia w porównaniu do sytuacji lokalnej.

Dla każdej strefy zestawiono szereg wskaźników częściowych, mających za zadanie tę strefę charakteryzować, pokazywać jej mocne oraz słabe strony. Wskaźniki zostały podzielone na cztery grupy:

- ➡ najwyższe wartości wskaźników zostały zakwalifikowane do stanu kryzysowego,
- ➡ niższe wartości wskaźników zostały zakwalifikowane do stanu przeciętnego,
- ➡ niskie wartości wskaźników zostały zakwalifikowane do stanu dobrego,
- ➡ bardzo niskie wartości wskaźników zostały zakwalifikowane do stanu bardzo dobrego.

Podział wartości wskaźnika – tzw. kategoryzowanie go do poszczególnej grupy było przeprowadzane osobno dla każdego wskaźnika, ponieważ różne wskaźniki przyjmowały inne wartości maksymalne oraz minimalne. W przypadku degradacji budynków został zaprezentowany podział na stan kryzysowy, przeciętny, dobry oraz bardzo dobry. W przypadku pozostałych wskaźników podział wskaźników został przedstawiony liczbowo.

1

Diagnoza sytuacji społecznej gminy

2

**Diagnoza sytuacji gospodarczo-
środowiskowo-przestrzennej gminy**

NA TLE POWIATU

- ➔ dobór grupy porównawczej
- ➔ dobór wskaźników
- ➔ analiza wskaźników*
- ➔ identyfikacja obszarów problemowych

UJĘCIE GMINNE

3

Identyfikacja obszaru zdegradowanego, który jest:

- ➔ Obszarem wykazujący kumulację negatywnych zjawisk społecznych (1) oraz pozostałych analizowanych zjawisk wskazujących nagromadzenie negatywnych cech przestrzenno-gospodarczo-środowiskowych (2)
- ➔ Obszarem zurbanizowanym zidentyfikowanych obszarów problemowych

Na bazie wskaźników sum standaryzowanych skonstruowano wskaźnik degradacji obszaru, wyliczony jako suma dwóch uzyskanych wskaźników.

4

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji, który jest:

- ➔ Obszarem wyznaczony po dokonanej syntezie wyników uzyskanych z przeprowadzonej analizy obecnej sytuacji w gminie, obszar cechujący się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów, jak również znacznym potencjałem rozwojowym, obszar, na którym ze względu istotnego znaczenia dla rozwoju gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszar nie większy niż 20% powierzchni gminy

Obszar zamieszkały przez nie więcej niż 30% mieszkańców

*Ocenę skali koncentracji problemów oparto na wskaźniku syntetycznym, odzwierciedlającym problemy: społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne gminy. Wskaźnik syntetyczny stanowi sumę wskaźników cząstkowych, zestawionych w podgrupy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1: Wskaźniki cząstkowe diagnozy obszarów problemowych – stan na rok 2015 (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Grupa	Rodzaj wskaźnika
Sfera społeczna	Odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców
	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców
	Liczba świadczeń socjalnych z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców
	Liczba świadczeń socjalnych z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców
	Organizacje społeczne na 100 mieszkańców
	Frekwencja wyborcza [%]
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na 100 mieszkańców
Sfera funkcjonalno-przestrzenna	Liczba fałszywych alarmów na 100 mieszkańców
	Liczba zdarzeń (pożary, miejscowe zagrożenia) na 100 mieszkańców
Sfera techniczna	Liczba budynków zawierających azbest na 100 km ²
	Wskaźnik degradacji budynków użyteczności publicznej
Sfera środowiskowa	Przekroczenia dopuszczalnego poziomu stężenia pyłów PM10, PM2,5 oraz ozonu

Pierwszym etapem budowy wskaźnika syntetycznego jest normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali, czyli skali niemianowanej, niezwiązanej z jednostką miary. Jest to zabieg konieczny z punktu widzenia poprawności obliczeń, dzięki niemu różne rozpiętości zmiennych nie nadają sztucznej wagi, czynnikom przyjmującym wartość z wyższych przedziałów. W trakcie normalizacji zmiennych przekształcono również destymulanty w stymulanty. Jako stymulanty, na potrzeby wskazania obszarów zdegradowanych, przyjęte zostały zmienne, których wyższa wartość występowała w obszarach kwalifikujących się jako obszary zdegradowane (np. liczba przydzielonych świadczeń rodzinnych na 100 mieszkańców). Destymulantami były natomiast zmienne, których niższa wartość oznaczała bardziej problemowy obszar (np. liczba organizacji społecznych przypadająca na 1 000 mieszkańców). Obliczeń dokonano wg następujących wzorów:

Dla STYMULANT $Z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_i \{x_{ij}\}}{\max_i \{x_{ij}\} - \min_i \{x_{ij}\}}$	Dla DESTYMULANT $Z_{ij} = \frac{\max_i \{x_{ij}\} - x_{ij}}{\max_i \{x_{ij}\} - \min_i \{x_{ij}\}}$

gdzie: x_{ij} – to wartość i-tego obszaru (np. sołectwo) dla j-tej zmiennej,

Z_{ij} – to zmienna po normalizacji.

Wskaźnik syntetyczny, odzwierciedlający sytuację obszarów w poszczególnych zakresach (sfera społeczna oraz sfera gospodarczo-środowiskowo-techniczna), utworzono przy użyciu metody sum standaryzowanych. Metoda sum standaryzowanych należy do grupy metod bezwzorcowych porządkowania liniowego, zgodnego ze wzorem:

$$S_i = \sum_{j=1}^k Z_{ij}$$

gdzie: $i = 1, \dots, n$

Ze względu na dużą liczbę sołectw tworzących gminę Radziejowice otrzymane w wyniku diagnozy obszary zdegradowane stanowiłyby niewielkie i rozprzerstrzenione obszary. Pogrupowanie sołectw na większe jednostki bilansowe pozwoliło na wskazanie skoncentrowanych obszarów funkcjonalnych o nasilonych zjawiskach kryzysowych.

Diagnozę obszarów zdegradowanych i rewitalizacji na terenie gminy Radziejowice przedstawiono w podziale na poszczególne jednostki bilansowe, które wynikają z podziału Gminy Radziejowice na

obwody wyborcze. Gmina Radziejowice jest podzielona na 6 obwodów wyborczych. Na potrzeby niniejszego dokumentu obwód nr 6 został połączony z obwodem nr 2, ponieważ oba obszary tworzą spójną całość pod względem funkcjonalnym.

Tabela 2. Podział gminy Radziejowice na jednostki bilansowe (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Jednostka bilansowa	Sołectwa wchodzące w skład jednostki bilansowej
1	Adamów-Wieś, Adamów-Parcel, Budy Mszczonowskie, Kamionka, Kuranów, Krze Duże, Radziejowice-Parcel, Zboiska
2	Radziejowice, Tartak Brzózki
3	Benenard, Chroboty, Korytów A, Zazdrość
4	Korytów, Krzyżówka, Pieńki-Towarzystwo, Słabomierz,
5	Budy Józefowskie, Kuklówka Radziejowicka, Kuklówka Zarieczna, Nowe Budy, Podlasie, Stare Budy Radziejowskie

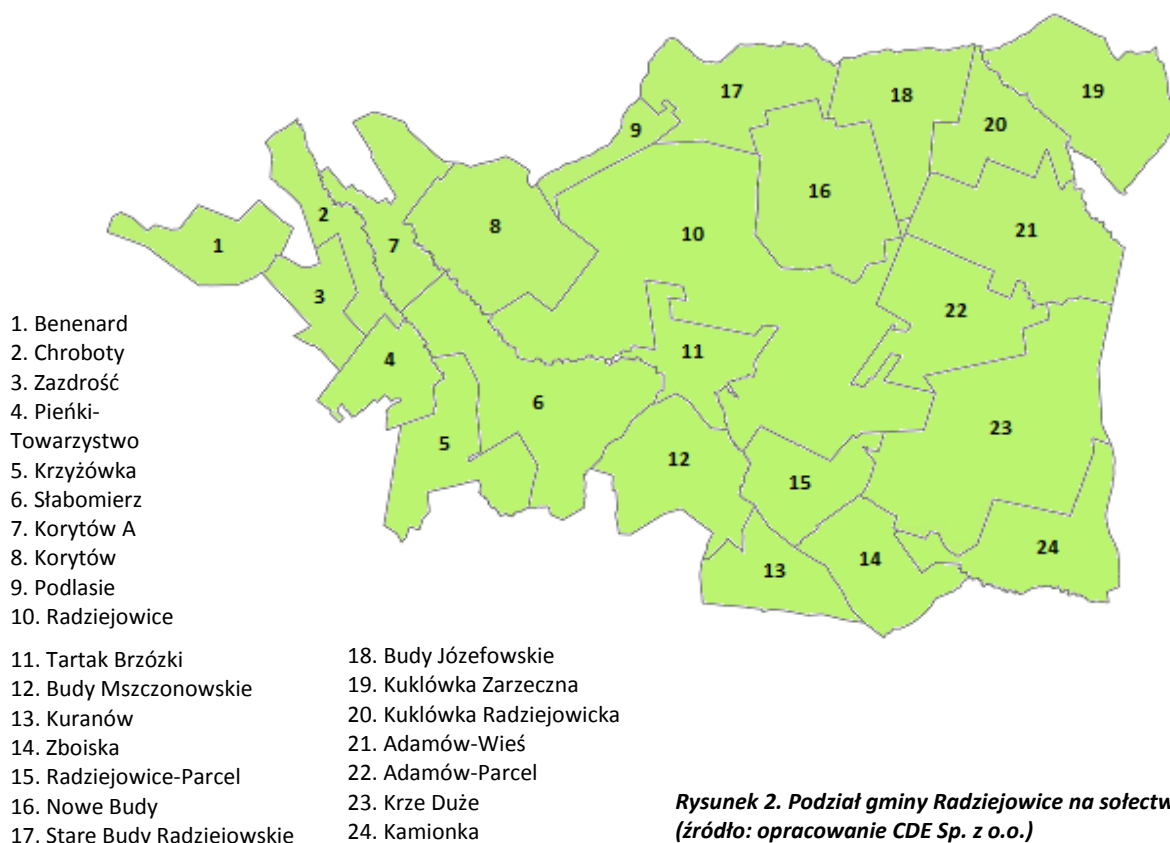
Rysunek 1. Podział gminy Radziejowice na jednostki bilansowe (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

3. Charakterystyka obecnej sytuacji gminy Radziejowice

2.1 Lokalizacja Gminy Radziejowice

Gmina Radziejowice położona jest w zachodnio-południowej części województwa mazowieckiego, w powiecie żyrardowskim, na szlaku między Łodzią a Warszawą. W skład gminy Radziejowice wchodzi 24 sołectwa. Gmina zajmuje powierzchnię 73,01 km².

Rysunek 2. Podział gminy Radziejowice na sołectwa
(źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Gmina Radziejowice graniczy z następującymi gminami:

- Od północy z gminą Wiskitki oraz miastem Żyrardów;
- Od wschodu i północnego wschodu z gminą Jaktorów, Grodzisk Mazowiecki i Żabia Wola;
- Od południa z gminą Mszczonów;
- Od zachodu z gminą Puszcza Mariańska.

Rysunek 3. Położenie gminy Radziejowice na tle powiatu żyrardowskiego (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Pod względem położenia geograficznego (podział fizyczno-geograficzny Polski wg J. Kondrackiego) obszar gminy Radziejowice należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Nizin Środkowopolskich. Rozciąga się na części dwóch mezoregionów: Równiny Łowicko-Błońskiej oraz Wysoczyzny Rawskiej. Gmina położona jest w obrębie wielkiej geologicznej jednostki strukturalnej Niecki Mazowieckiej.

2.2 Sfera społeczna

Zjawiska społeczne występujące na terenie danej jednostki administracyjnej w świetle ustawy o rewitalizacji, w kontekście opracowania gminnego programu rewitalizacji stanowią najistotniejszy czynnik diagnozy prowadzącej do wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Takie kwestie jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, czy słaby dostęp do edukacji, niski poziom kapitału społecznego lub uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym stanowią podstawę dla weryfikacji form kryzysu występujących w gminie, w tej właśnie sferze. Całość prezentowanych zjawisk zaprezentowano z podziałem na poszczególne jednostki bilansowe gminy Radziejowice.

Identyfikacji oraz oceny zjawisk społecznych w gminie Radziejowice dokonano w oparciu o dane liczbowe dla bezpieczeństwa, demografii, wymiaru udzielanej pomocy społecznej, dostępu do edukacji

czy frekwencji wyborczej. Tabela 3 prezentuje zakres poszczególnych wskaźników na podstawie, których poddano analizie obszar gminy Radziejowice w podziale na sołectwa oraz jednostki bilansowe pod względem sytuacji społecznej w roku 2015.

Wykorzystano następujące wskaźniki określające sytuację społeczną:

- Odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców;
- Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców ;
- Liczba świadczeń socjalnych przyznanych z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców;
- Liczba świadczeń socjalnych przyznanych z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców;
- Organizacje społeczne na 100 mieszkańców;
- Frekwencja wyborcza [%].

Tabele 3 oraz 4 prezentują zakres wskaźników ilustrujących sytuację gminy Radziejowice w sferze społecznej w podziale na sołectwa Gminy Radziejowice, a następnie w podziale na jednostki bilansowe.

Tabela 3. Wartości wskaźników określających sytuację społeczną gminy Radziejowice w 2015 roku w podziale na sołectwa (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Nr jednostki bilansowej	Sołectwo	Odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	Liczba kart na 100 mieszkańców	Liczba świadczeń socjalnych z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba świadczeń z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Organizacje społeczne na 100 mieszkańców	Frekwencja wyborcza %
1	Adamów Wieś	13,71	0,00	0,00	0,57	0,00	54,28
1	Adamów Parcel	13,40	0,00	0,52	1,03	0,00	54,28
3	Benenard	11,61	0,89	3,57	1,79	0,00	53,05
5	Budy Józefowskie	10,45	0,50	2,99	1,99	0,00	56,37
1	Budy Mszczonowskie	12,87	0,00	0,99	0,00	0,00	54,28
3	Chroboty	9,55	0,64	0,64	0,64	0,00	53,05
1	Kamionka	7,48	0,00	2,72	2,72	0,00	54,28
4	Korytów	10,22	0,22	0,43	1,09	0,22	48,59
3	Korytów A	9,18	0,00	1,20	0,66	0,13	53,05
5	Kukłówka Radziejowicka	10,00	0,00	0,00	0,00	0,77	56,37
5	Kukłówka Zarzeczna	11,72	0,00	0,78	1,17	0,78	56,37
1	Kuranów	14,93	0,00	0,00	1,49	0,00	54,28
1	Krze Duże	10,79	0,63	0,63	0,63	0,00	54,28
4	Krzyżówka	13,98	0,00	2,15	0,00	0,00	48,59
5	Nowe Budy	9,03	0,00	0,69	0,69	0,00	56,37
4	Pieńki-Towarzystwo	11,11	0,00	0,00	0,00	0,00	48,59
5	Podlasie	11,29	1,61	1,61	3,23	0,00	56,37
2	Radziejowice	8,01	0,00	1,86	1,29	0,29	59,38

1	Radziejowice Parcel	5,46	0,00	0,68	0,34	0,00	54,28
4	Słabomierz	15,59	0,00	0,00	0,00	0,00	48,59
5	Stare Budy Radziejowskie	16,95	1,69	0,00	0,00	0,00	56,37
2	Tartak Brzózki	11,02	0,00	0,26	0,52	0,26	33,93
3	Zazdrość	8,09	0,00	1,47	0,74	0,00	53,05
1	Zboiska	10,30	0,00	1,21	0,61	0,00	54,28

	Sytuacja kryzysowa
	Sytuacja umiarkowana
	Sytuacja dobra
	Sytuacja bardzo dobra

Tabela 4. Wartości wskaźników określających sytuację społeczną gminy Radziejowice w 2015 roku w podziale na jednostki bilansowe (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Jednostka bilansowa	Odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	Liczba świadczeń socjalnych z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba świadczeń socjalnych z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Organizacje społeczne na 100 mieszkańców	Frekwencja wyborcza %
1	11,2	0,08	0,84	0,92	0,00	54,28
2	9,52	0,00	1,06	0,91	0,27	46,66
3	9,61	0,38	1,72	0,96	0,03	53,05
4	12,72	0,05	0,65	0,27	0,05	48,59
5	11,57	0,63	1,01	1,18	0,26	56,37

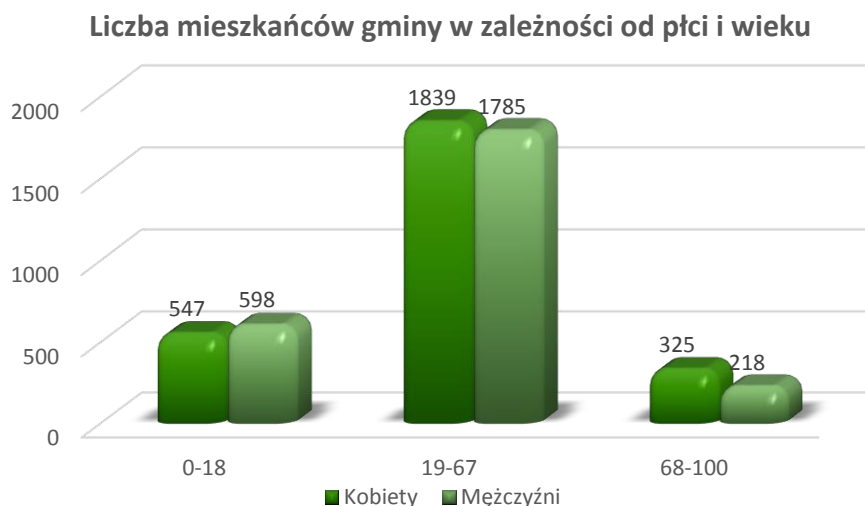
Legenda:

	Sytuacja bardzo dobra
	Sytuacja dobra
	Sytuacja umiarkowana
	Sytuacja kryzysowa

2.2.1 Demografia

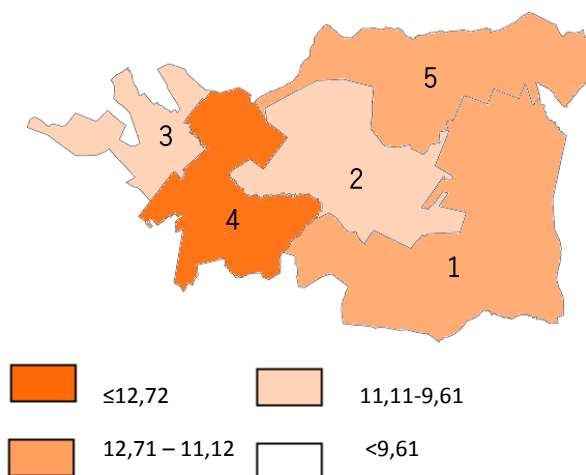
Potencjał demograficzny oraz zmiany struktury demograficznej wywierają istotny wpływ na przebieg procesów społeczno-gospodarczych danej jednostki. Determinują między innymi rozmiary potrzeb w zakresie infrastruktury społecznej, stopień aktywności zawodowej, a także współdecydują o przebiegu przyszłego rozwoju.

Według danych z 2015 roku gminę zamieszkuje 5 312 mieszkańców, w tym 2 711 kobiet i 2 601 mężczyzn. Poniższy wykres obrazuje zmiany liczby mieszkańców gminy Radziejowice w zależności od płci i wieku. Można zauważyć, że w przedziale wiekowym 0-18 lat dominują mężczyźni, natomiast w przedziale 19-67 lat oraz 68-100 lat znacznie przeważają kobiety.

Rysunek 4. Liczba mieszkańców gminy Radziejowice w zależności od płci i przedziału wiekowego, stan na 31.12.2015
(źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie danych UG Radziejowice)

Poniżej zostały przedstawione dane dotyczące ilości osób w wieku poprodukcyjnym na tle wszystkich mieszkańców danego sołectwa. Do najważniejszych przyczyn wzrostu liczby osób starszych w całym ogóle społeczeństwa należą przede wszystkim wydłużanie czasu trwania ludzkiego życia oraz spadek liczby urodzeń. Jednym z podstawowych problemów ekonomicznych, wynikającym z niskiego współczynnika dzietności, jest zmniejszanie się zasobów siły roboczej, a w konsekwencji zmniejszenie wpływów do budżetu państwa z tytułu podatków.

Rysunek 5. Liczba osób w wieku poprodukcyjnych przypadających na 100 mieszkańców (źródło: GUS)

Demografia została scharakteryzowana na podstawie odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności.

Najwyższa wartość tego wskaźnika została odnotowana na terenie sołectw należących do okręgu wyborczego nr 4: Korytów, Krzyżówka, Pieńki – Towarzystwo oraz Słabomierz.

Tabela 5 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców danego sołectwa (źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Urzędu Gminy Radziejowice)

Sołectwo	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	Jednostka bilansowa
Adamów Wieś	13,71	
Adamów Parcel	13,40	1
Benenard	11,61	1
Budy Józefowskie	10,45	3
Budy Mszczonowskie	12,87	5
Chroboty	9,55	1
Kamionka	7,48	3
Korytów	10,22	1
Korytów A	9,18	4
Kukłówka Radziejowicka	10,00	3
Kukłówka Zarieczna	11,72	5
Kuranów	14,93	5
Krze Duże	10,79	1
Krzyżówka	13,98	1
Nowe Budy	9,03	4
Pieńki-Towarzystwo	11,11	5
Podlasie	11,29	4
Radziejowice	8,01	5
Radziejowice Parcel	5,46	2
Słabomierz	15,59	1
Stare Budy Radziejowskie	16,95	4
Tartak Brzózki	11,02	5
Zazdrość	8,09	2
Zboiska	10,30	3
		1

2.2.2 Pomoc społeczna

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach, suma świadczeniobiorców pomocy społecznej na terenie Gminy w 2015 wynosiła 221. Świadczenia przyznawano ze względu na:

- Bezdomność,
- Alkoholizm,
- Ubóstwo,
- Niepełnosprawność,
- Ofiary przemocy w rodzinie,
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- Długotrwała lub ciężka choroba,
- Potrzeba ochrony macierzyństwa,
- Zdarzenia losowe,

● Wielodzietność.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę świadczeniobiorców pomocy społecznej na terenie poszczególnych sołectw Gminy w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku. Szczegółowo zostały przedstawione jedynie 4 powody, które stanowiły największy problem na terenie Gminy. W tabeli przedstawiono również ogólną liczbę świadczeniobiorców w przeliczeniu na 100 mieszkańców sołectwa.

Tabela 6. Pomoc społeczna na terenie Gminy Radziejowice w podziale na poszczególne sołectwa (źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach)

Jednostka bilansowa	Sołectwo	Liczba świadczeniobiorców na 100 mieszkańców				
		z powodu ubóstwa	z powodu niepełnosprawności	z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wych.	Świadczenia ogółem ¹
1	Adamów Wieś	0,00	0,57	1,14	0,00	2,86
1	Adamów Parcel	0,52	1,03	0,00	0,00	1,55
3	Benenard	3,57	1,79	5,36	0,00	11,61
5	Budy Józefowskie	2,99	1,99	0,00	1,49	7,96
1	Budy Mszczonowskie	0,99	0,00	0,99	0,00	2,97
3	Chroboty	0,64	0,64	0,00	0,64	3,82
1	Kamionka	2,72	2,72	0,00	2,72	10,88
4	Korytów	0,43	1,09	0,43	0,43	3,26
3	Korytów A	1,20	0,66	1,60	0,53	4,65
5	Kukłówka Radziejowicka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Kukłówka Zarieczna	0,78	1,17	0,39	0,78	3,91
1	Kuranów	0,00	1,49	0,00	0,00	1,49
1	Krze Duże	0,63	0,63	0,32	0,00	1,90
4	Krzyżówka	2,15	0,00	0,00	2,15	6,45
5	Nowe Budy	0,69	0,69	0,00	0,69	2,08
4	Pieńki-Towarzystwo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Podlasie	1,61	3,23	4,84	3,23	22,58
2	Radziejowice	1,86	1,29	0,72	0,43	5,01
1	Radziejowice Parcel	0,68	0,34	0,00	0,68	2,73
4	Ślabomierz	0,00	0,00	2,23	0,00	3,23
5	Stare Budy Radziejowskie	0,00	0,00	0,00	0,00	1,69
2	Tartak Brzózki	0,26	0,52	0,52	0,00	1,57
3	Zazdrość	1,47	0,74	0,00	0,00	3,68

¹ Wartość ta nie stanowi sumy wartości z sąsiadujących kolumn

1	Zboiska	1,21	0,61	1,82	0,61	4,85

Najwięcej świadczeniobiorców pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców zamieszkiwało teren sołectwa Podlasie – 22,58 oraz sołectwa Benenard – 11,61. Wśród nich największy problem stanowiła długotrwała lub ciężka choroba. Żadnych świadczeń pomocy społecznej nie przydzielono mieszkańcom sołectwa Kuklówka Radziejowicka oraz Pieńki-Towarzystwo.

Stopień nasilenia poszczególnych problemów społecznych, kwalifikujących do przyznania świadczeń pomocowych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach prezentuje zamieszczona poniżej tabela – podział na poszczególne jednostki bilansowe.

Tabela 7. Liczba świadczeniobiorców z podziałem na powody przyznania w 2015 roku – podział na jednostki bilansowe
(źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach)

Jednostka bilansowa	Bezdomność	Alkoholizm	Ubóstwo	Niepełnosprawność	Ofiary przemocy w rodzinie	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wych.	Długotrwała lub ciężka choroba	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Zdarzenia losowe	wielodzietność	Suma
1	1	1	12	12	1	7	7	6	0	3	50
2	0	0	14	11	0	3	7	3	3	0	41
3	0	2	16	9	1	5	18	3	2	3	59
4	0	0	4	5	0	4	8	5	0	1	27
5	3	1	10	10	0	8	4	4	2	2	44
Gmina	4	4	56	47	2	27	44	21	7	9	221

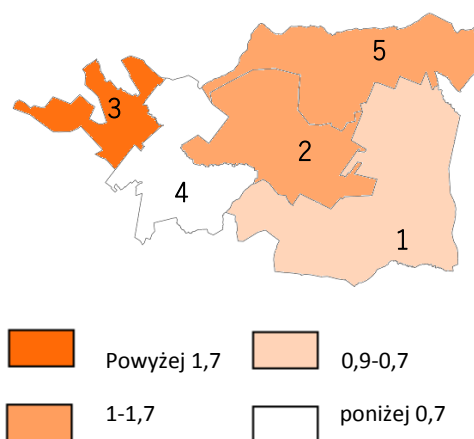
Rysunek 6. Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej w podziale na jednostki bilansowe na terenie gminy Radziejewice w roku 2015 (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie GOPS w Radziejewicach)

Najwięcej świadczeniobiorców zamieszkiwało jednostkę bilansową nr 3 – 59 świadczeń, a najmniej jednostkę nr 4 – 27 świadczeń.

Wśród powodów przyznania świadczeń pomocy społecznej mieszkańcom gminy Radziejewice w roku 2015 dominowały następujące czynniki: ubóstwo – 56 świadczeń, niepełnosprawność – 47 świadczeń oraz długotrwała lub ciężka choroba – 44 świadczenia. Znaczną część świadczeń przyznano również ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (27 świadczeń) oraz potrzebę ochrony macierzyństwa (21 świadczeń).

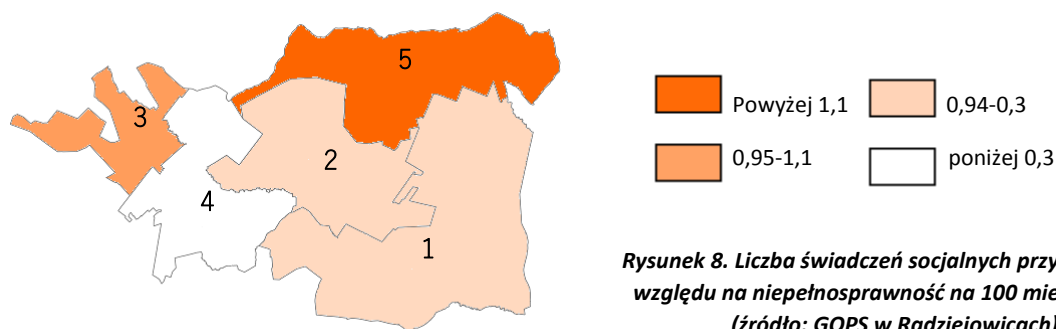
Przyjętym na potrzeby niniejszej analizy wskaźnikiem opisującym pomoc społeczną na terenie gminy Radziejewice jest liczba świadczeniobiorców z powodu ubóstwa oraz niepełnosprawności na 100 mieszkańców. Ze wszystkich powodów przyznawania świadczeń społecznych wybrano ubóstwo oraz niepełnosprawność, ponieważ to właśnie one zostały zarekomendowane w

POMOC SPOŁECZNA

Rysunek 7. Liczba świadczeniobiorców z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców (źródło: GOPS w Radziejewicach)

„Instrukcji dotyczącej przygotowania programów rewitalizacyjnych w ramach RPO dla WM...”.

Ze względu na niepełnosprawność, najwięcej świadczeń przyznano na terenie jednostki bilansowej nr 5 (Budy Józefowskie, Kuklówka Radziejowicka, Kuklówka Zarzeczna, Nowe Budy, Podlasie, Stare Budy Radziejowskie). Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy, osoby niepełnosprawne nie biorą udziału w życiu społecznym i kulturowym gminy. Przyczyną takiego stanu jest brak odpowiedniego przystosowania architektury.

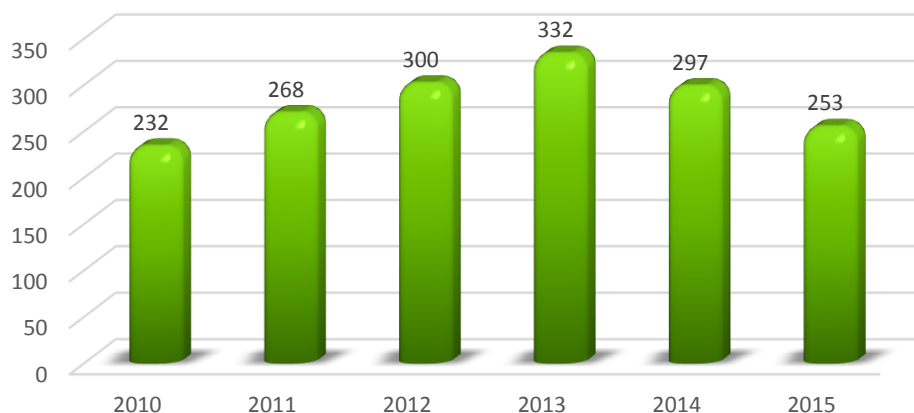
Uzyskane dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żyrardowie odnośnie problemu bezrobocia na terenie gminy pozwoliły jedynie na ogólną charakterystykę tego problemu, bez podziału na poszczególne jednostki gminy. Na terenie gminy Radziejowice (stan na 31.12.2015 r.) zarejestrowano 253 bezrobotnych, w tym 114 kobiet. Poniższa tabela ukazuje bardziej szczegółowe dane odnośnie stanu bezrobocia na terenie gminy.

Tabela 8. Charakterystyka bezrobocia na terenie gminy Radziejowice – stan na 31.12.2015 rok (źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żyrardowie)

Gmina Radziejowice	liczba osób bezrobotnych ogółem	w tym: kobiet	liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy					
				do 1 m-ca	1-3 m -cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	12-24 m-cy	powyżej 24 m-cy
	253	114	35	14	34	41	49	37	78

Poniższy wykres obrazuje zmiany liczby bezrobotnych na terenie Gminy Radziejowice na przestrzeni lat 2010-2015. Można zauważyć, że od 2013 roku liczba bezrobotnych na terenie Gminy sukcesywnie spada. W porównaniu z rokiem 2013 liczba ta zmalała o 79. Należy zauważyć, iż Gmina Radziejowice

pomaga osobom bezrobotnym w zdobyciu pracy oraz podnoszeniu swoich umiejętności oraz kwalifikacji.

Rysunek 9. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Gminy Radziejowice w latach 2010-2015 (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie danych GUS)

2.2.3 Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie została opisana za pomocą wskaźnika przyznawanych niebieskich kart.

Niebieskie karty to procedura, która polega na ustaleniu sposobu pracy z przypadkami przemocy w rodzinie, na którą składają się wszystkie czynności podejmowane i realizowane przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

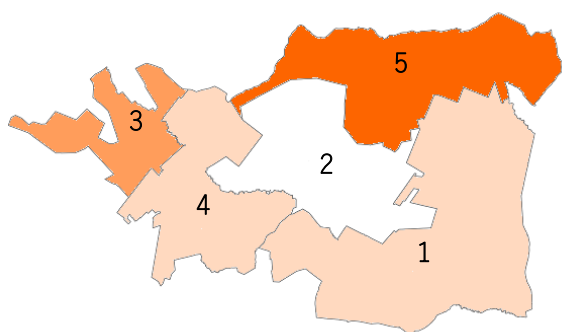
Większość danych odnośnie bezpieczeństwa udało się uzyskać wyłącznie w odniesieniu do całej Gminy. Jedynie liczba niebieskich kart została podana ze wskazaniem na poszczególne sołectwa Gminy. Poniższa tabela prezentuje liczbę wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców danego sołectwa.

Tabela 9. Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice (źródło: UG Radziejowice)

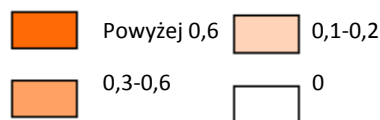
Jednostka bilansowa	Sołectwo	Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców
1	Adamów Wieś	0,00
1	Adamów Parcel	0,00
3	Benenard	0,89
5	Budy Józefowskie	0,50
1	Budy Mszczonowskie	0,00
3	Chroboty	0,64
1	Kamionka	0,00
4	Korytów	0,22
3	Korytów A	0,00
5	Kuklówka Radziejowicka	0,00
5	Kuklówka Zarieczna	0,00
1	Kuranów	0,00
1	Krze Duże	0,63
4	Krzyżówka	0,00
5	Nowe Budy	0,00
4	Pieńki-Towarzystwo	0,00

5	Podlasie	1,61
2	Radziejowice	0,00
1	Radziejowice Parcel	0,00
4	Słabomierz	0,00
5	Stare Budy Radziejowskie	1,69
2	Tartak Brzózki	0,00
3	Zazdrość	0,00
1	Zboiska	0,00

NIEBIESKIE KARTY

Największy problem w tym zakresie odnotowano na terenie dwóch sołectw: Stare Budy Radziejowskie (1,69) i Podlasie (1,61). Znaczną liczbę niebieskich kart wydano również na terenie sołectwa Benenard (0,89).

Rysunek 10. Liczba przyznanych niebieskich kart na 100 mieszkańców (źródło: dane Urzędu Gminy Radziejowice)

Z przeprowadzonej analizy wynika, że najwięcej niebieskich kart wydano na terenie jednostki bilansowej nr 5 do której należą następujące sołectwa: Budy Józefowskie, Kuklówka Radziejowicka, Kuklówka Zarzeczna, Nowe Budy, Podlasie oraz Stare Budy Radziejowskie.

2.2.4 Aktywność społeczna mieszkańców

Aktywność społeczności lokalnej może mieć istotny wpływ na zmiany jakie zachodzą w jej otoczeniu. Jednym z przejawów takiej aktywności jest liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, na potrzeby niniejszego opracowania reprezentowana przez wskaźnik liczby organizacji społecznych przypadających na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten można interpretować jako współczynnik aktywności społeczeństwa obywatelskiego, zatem im większa jest liczba jednostek tego rodzaju tym bardziej aktywna jest lokalna społeczność.

Wśród sołectw Gminy Radziejowice najwięcej organizacji społecznych na 100 mieszkańców działało na terenie sołectwa Kuklówka Zarzeczna (0,78) oraz Kuklówka Radziejowicka (0,77). W przeważającej części na terenie pozostałych sołectw Gminy Radziejowice nie działają żadne organizacje społeczne.

Tabela 10. Organizacje społeczne na 100 mieszkańców na terenie sołectw Gminy Radziejowice (źródło: UG Radziejowice)

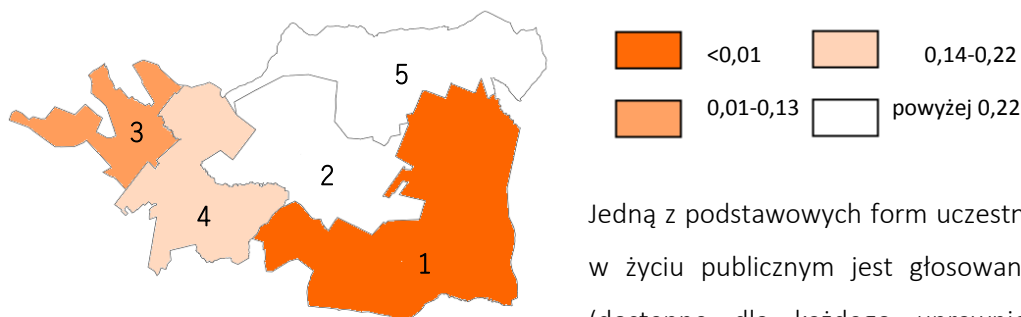
Sołectwo	Organizacje na 100 mieszkańców	Jednostka bilansowa
Adamów Wieś	0,00	1
Adamów Parcel	0,00	1
Benenard	0,00	3
Budy Józefowskie	0,00	5
Budy Mszczonowskie	0,00	1
Chroboty	0,00	3
Kamionka	0,00	1
Korytów	0,22	4
Korytów A	0,13	3
Kuklówka Radziejowicka	0,77	5
Kuklówka Zarieczna	0,78	5
Kuranów	0,00	1
Krze Duże	0,00	1
Krzyżówka	0,00	4
Nowe Budy	0,00	5
Pieńki-Towarzystwo	0,00	4
Podlasie	0,00	5
Radziejowice	0,29	2
Radziejowice Parcel	0,00	1
Słabomierz	0,00	4
Stare Budy Radziejowskie	0,00	5
Tartak Brzózki	0,26	6
Zazdrość	0,00	3
Zboiska	0,61	1

Z przeprowadzonej diagnozy wynika zatem, że najbardziej aktywne są społeczności jednostki bilansowej nr 2 oraz nr 5.

Na terenie Gminy Radziejowice w 2015 roku działało 9 organizacji społecznych, takich jak:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Korytowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Radziejowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kuklówce Zarzecznej,
- Stowarzyszenie „Nasza Kuklówka”,
- Stowarzyszenie „Wspólnota Tartak Brzózki”.
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Zboiska "Równe Szanse" w Zboiskach
- Muzeum Lwowa i Kresów,
- Ludowy Klub Sportowy „Błękitni Korytów”,
- Klub Seniora „Dyliżans”,

ORGANIZACJE SPOŁECZNE

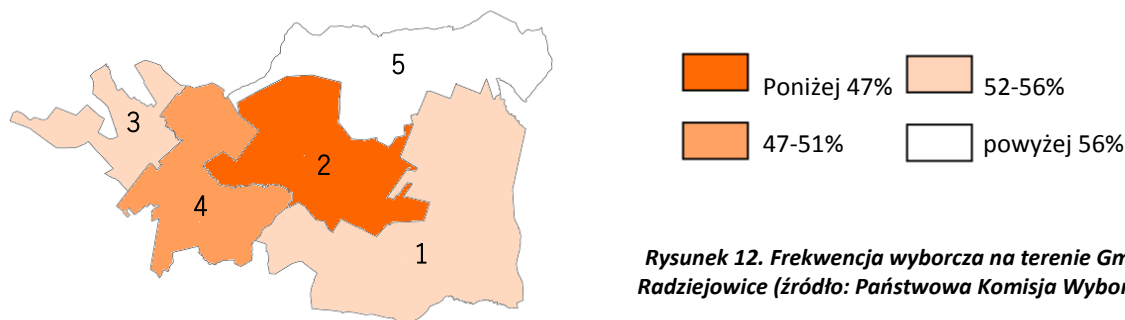
Rysunek 11. Organizacje społeczne na 100 mieszkańców (źródło: dane Urzędu Gminy Radziejowice)

Jedną z podstawowych form uczestnictwa obywateli w życiu publicznym jest głosowanie w wyborach (dostępne dla każdego uprawnionego). Analizy dokonano w oparciu o dane Państwowej Komisji Wyborczej.

Najniższy poziom aktywności społecznej w wyborach parlamentarnych w 2015 roku identyfikuje się w jednostce nr 2 (Radziejowice, Tartak Brzózki) gdzie frekwencja wyborcza wynosiła średnio 46,66%. Najwyższą frekwencję wyborczą odnotowano na terenie jednostki nr 5 (Budy Józefowskie, Kuklówka Radziejowicka, Kuklówka Zarzeczna, Nowe Budy, Podlasie, Stare Budy Radziejowskie) - 56,37%.

FREKWENCJA

2.2.5 Dostęp do kultury i edukacji

Wysoki poziom dostępności kultury oraz edukacji jest jednym z podstawowych wyznaczników rozwoju jednostek samorządu terytorialnego, skierowanego na obywateli. Na terenie Gminy cyklicznie odbywa się wiele wydarzeń kulturalnych. Wśród nich można wyróżnić:

- Pikniki sołeckie;
- Pikniki i rajdy rowerowe;
- Zawody sportowo-pożarnicze;
- Święto Chleba, Powiatowo-Gminne (odbywa się co kilka lat);
- Bieg Chełmońskiego (odbywa się corocznie);
- Festyny okolicznościowe;
- Piknik z okazji „Dnia Dziecka”;
- Festiwal im. Jerzego Waldorffa;
- Majówka Patriotyczna.

Na terenie Gminy Radziejowice działają również 3 instytucje kultury: Gminne Centrum Kultury „POWOZOWNIA”, Gminna Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II oraz Dom Pracy Twórczej w Radziejowicach.

Gminne Centrum Kultury „Powozownia”, a także Gminna Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II w Radziejowicach podlegają Gminie Radziejowice. Ich siedziba mieści się w budynku dawnej stajni pałacowej, która historycznie należy do zespołu pałacowo-parkowego w Radziejowicach. „Powozownia” pełni funkcję domu kultury, w którym cyklicznie prowadzone są zajęcia dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. Poprzez swoją działalność rozwija talenty, animuje czas wolny i wspiera inicjatywy społeczne.

Gminna Biblioteka działa od 1950 roku, jej pierwotna lokalizacja mieściła się w nieistniejącym już budynku Gromadzkiej Rady Narodowej. Od 1972 roku jej siedzibą jest budynek znajdujący się na terenie zespołu – pałacowo parkowego w Radziejowicach. W lokalu Biblioteki mieści się wypożyczalnia książek dla dzieci i młodzieży, wypożyczalnia dla dorosłych, czytelnia księgozbioru podręcznego, czytelnia internetowa z bezpłatnym dostępem do Internetu.

Dom Pracy Twórczej jest administratorem zespołu pałacowo–parkowego w Radziejowicach, organizacyjnie podlega bezpośrednio Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dom Pracy Twórczej pełni wiele funkcji: jest ośrodkiem szkoleniowym dla kadry kultury, kuźnią talentów dla uczestników warsztatów mistrzowskich z różnych dziedzin sztuki czy miejscem plenerów malarskich i fotograficznych. Miejsce to jest również często wykorzystywane jako plan filmowy.

2.3 Sfera gospodarcza

Na terenie gminy Radziejowice wg adresu zameldowania przedsiębiorcy funkcjonują 373 podmioty gospodarcze. Wśród nich działają głównie firmy rodzinne lub jednoosobowe działalności usługowe. Wśród usług przeważa budownictwo, transport oraz konserwacja urządzeń.

Tabela 11. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice (źródło: UG Radziejowice)

Jednostka bilansowa	Sołectwo	podmioty gospodarcze na 100 mieszkańców
1	Adamów Wieś	8,57
1	Adamów Parcel	12,37
3	Benenard	0,00
5	Budy Józefowskie	3,98
1	Budy Mszczonowskie	3,96
3	Chroboty	8,92
1	Kamionka	5,44
4	Korytów	7,39
3	Korytów A	9,84
5	Kuklówka Radziejowicka	8,46
5	Kuklówka Zarieczna	10,16
1	Kuranów	8,96
1	Krze Duże	4,13
4	Krzyżówka	4,30
5	Nowe Budy	3,47
4	Pieńki-Towarzystwo	0,00
5	Podlasie	8,06
2	Radziejowice	7,87
1	Radziejowice Parcel	1,02
4	Słabomierz	8,60
5	Stare Budy Radziejowskie	5,08
6	Tartak Brzózki	7,87
3	Zazdrość	6,62
1	Zboiska	3,64

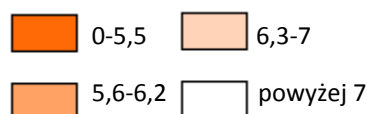
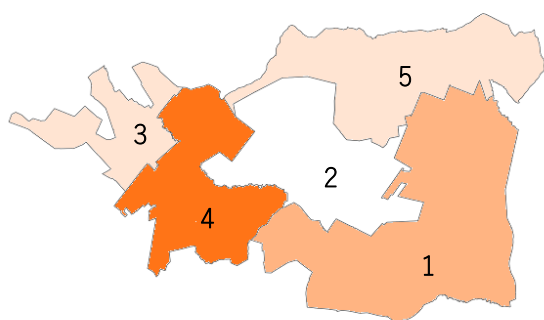
Najwięcej podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców zarejestrowano na terenie sołectwa Adamów Parcel (12,37) oraz Kuklówka Zarzeczna (10,16). Na terenie sołectwa Benenard oraz Pieńki-Towarzystwo nie znajdują się żadne podmioty gospodarcze co wskazuje na obszary słabo rozwinięte pod względem gospodarczym.

Wśród największych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy Radziejowice należy wymienić:

- Bottari Polska Sp. z o.o. – dystrybutor akcesoriów motoryzacyjnych i rowerowych (Radziejowice-Parcel);
- Mosso Kwaśniewscy Sp. j. Zakład Tłuszczów Roślinnych (Radziejowice-Parcel);
- ITA Sp. z o.o. – maszyny i narzędzia do obróbki drewna (Krze Duże);
- Ekonip Sp. z o.o. – magazynowanie, spedycja, transport ładunków (Radziejowice);
- Zakład Produkcyjny Dryvit System USA (Europe) Sp. z o.o. (Krze Duże);
- HELUKABEL Polska Centrala – kable i przewody, osprzęt kablowy (Krze Duże);
- ZPC FLIS Sp. j. – produkcja słodyczy (Kuranów);
- KAMINO – Gazy Techniczne, Sprzęt Spawalniczy – oddział (Budy Mszczonowskie);
- Z.P.C. Flisan Robert Flis – produkcja wafli smakowych (Kuranów).

Najwyższą wartością wskaźnika określającego liczbę przedsiębiorstw przypadających na 100 mieszkańców charakteryzowała się jednostka bilansowa nr 2 (Radziejowice, Tartak Brzózki) – średnio 7 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców. Najniższą wartością wskaźnika określającego liczbę przedsiębiorstw przypadających na 100 mieszkańców odnotowano na terenie jednostki nr 4 (Korytów, Krzyżówka, Pieńki-Towarzystwo, Słabomierz), gdzie liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców wynosiła średnio 5.

PODMIOTY GOSPODARCZE

Rysunek 13. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (źródło: dane Urzędu Gminy Radziejowice)

2.4 Sfera środowiskowa

Powietrze

Stan jakości powietrza na terenie gminy Radziejowice zanalizowano na podstawie danych publikowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, w ramach monitoringu powietrza oraz „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport za rok 2015”.

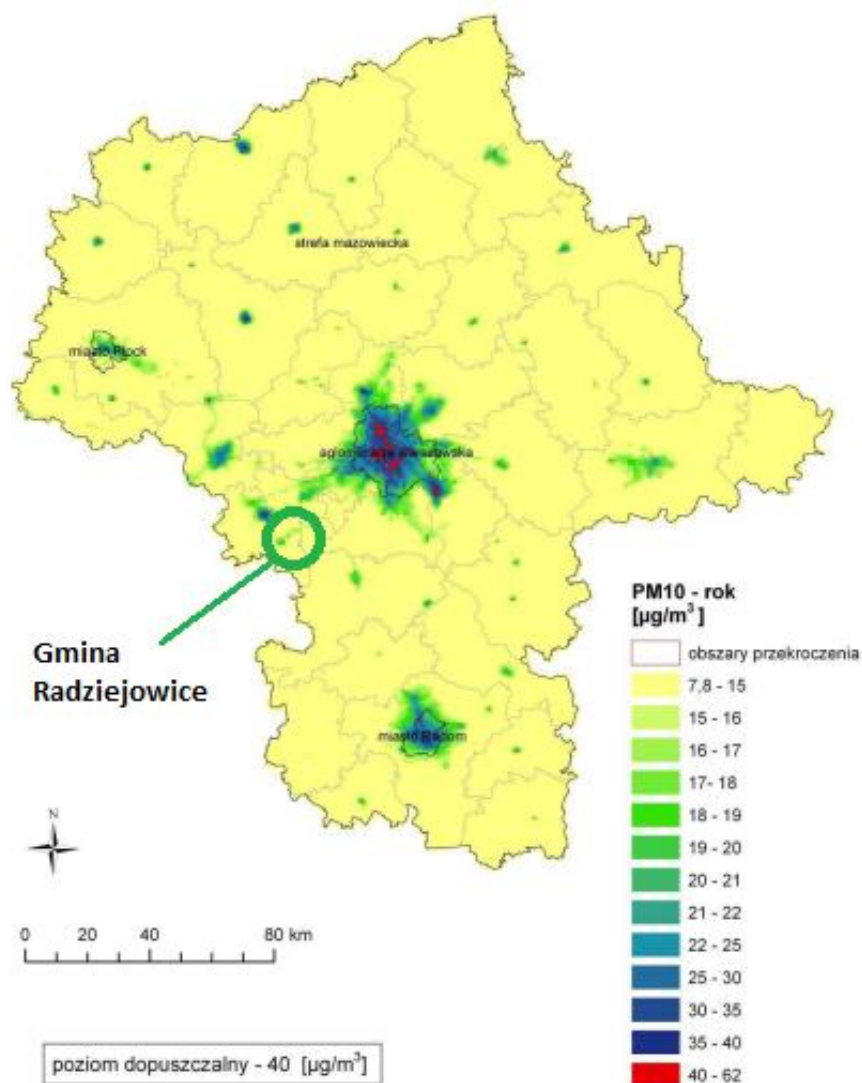
Województwo mazowieckie podzielono na 4 strefy ochrony powietrza: aglomerację warszawską, miasto Płock, miasto Radom oraz strefę mazowiecką do której należy Gmina Radziejowice. Na terenie powiatu żyrardowskiego, w którym leży Gmina Radziejowice znajduje się jedna stacja pomiarowa – Żyrardów-Roosevelta. Parametry mierzone na stacji to: pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, prędkość wiatru, kierunek wiatru, temperatura powietrza, temperatura wirtualna, promieniowanie całkowite oraz wilgotność względna.

Na terenie strefy mazowieckiej doszło do przekroczeń następujących zanieczyszczeń:

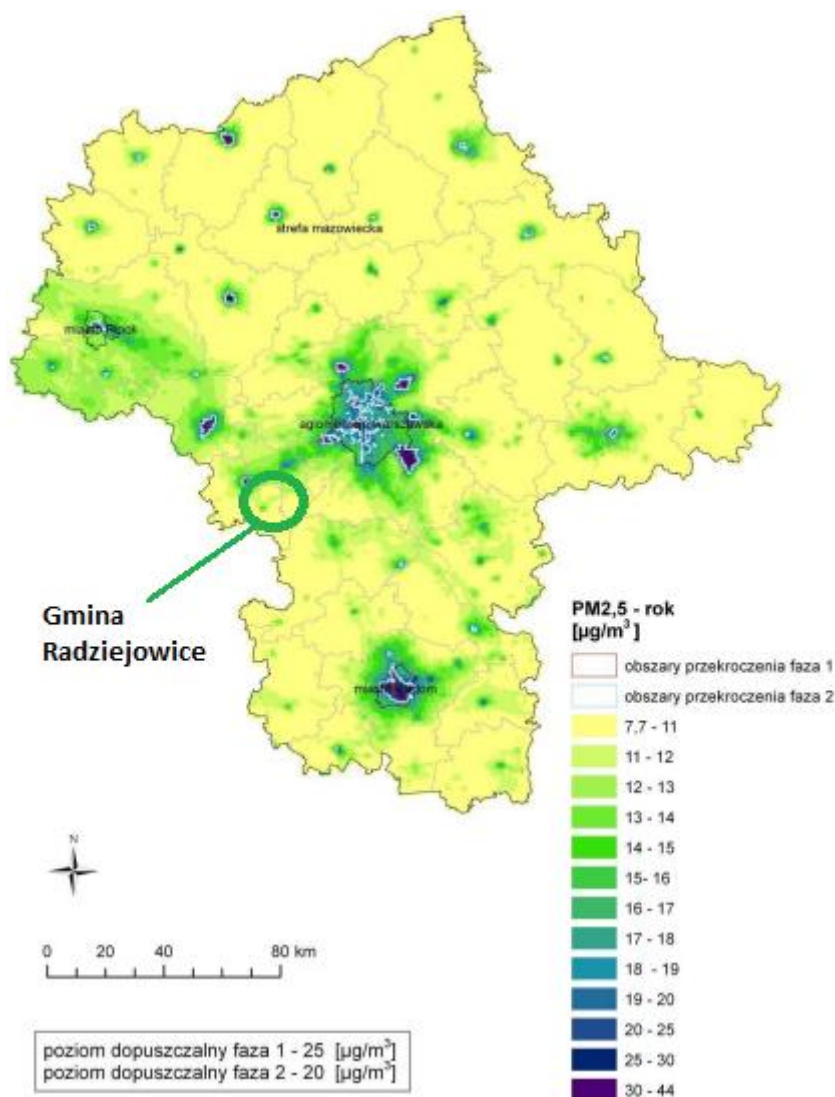
- PM₁₀ – klasa C,
- PM_{2,5} – klasa C,
- B(a)P – klasa C,
- O₃ – klasa D2.

Na terenie powiatu żyrardowskiego (gmina Radziejowice) doszło do przekroczeń pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz Ozonu. PM₁₀: liczba przekroczeń 50 µg/m³ (24h) wyniosła 87 gdzie dopuszczalna częstość przekroczeń wynosi 35. PM_{2,5}: stężenie średnioroczne w fazie 1 wyniosło 30 µg/m³ gdzie norma

średnioroczna wynosi $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a w fazie 2 stężenie średnioroczne wynosiło $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (norma średnioroczna: $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Na stacji Żyrardów-Roosevelta nie prowadzono pomiarów B(a)P.

Rysunek 14. Rozkład stężeń PM10 – rok na obszarze województwa mazowieckiego, cel: ochrona zdrowia (źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport za rok 2015)

Rysunek 15. Rozkład stężeń PM2,5 – rok na obszarze województwa mazowieckiego, cel: ochrona zdrowia (źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport za rok 2015)

Odpady

Na terenie Gminy Radziejowice działało składowisko odpadów Słabomierz-Krzyżówka, które powstało w 1970 roku w wyrobisku piasku i żwiru. Od roku 1970 do 1992 na składowisku deponowano odpady komunalne i przemysłowe z terenu Żyrardowa. Składowisko zlokalizowane jest na gruntach wsi Krzyżówka (przy granicy z gruntami wsi Słabomierz), w miejscu starego wyrobiska po eksploatacji piasku. Teren znajduje się w odległości ok. 2 km na północny-zachód od granic Mszczonowa i ok. 6 km na południowy-wschód od Żyrardowa. Od zachodu składowisko ogranicza linia Centralnej Magistrali Kolejowej (torowisko, rowy odwadniające i droga techniczna z płyt betonowych); od wschodu biegnąca w nasypie droga krajowa nr 50 (relacji Mińsk Mazowiecki – Sochaczew).

Jak każde składowisko odpadów, również i to na terenie wsi Krzyżówka (przy granicy z gruntami wsi Słabomierz) niekorzystnie wpływało na środowisko. Na tym składowisku poza odpadami komunalnymi składowano również odpady przemysłowe, które są szczególnie niebezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzi. Emisja do atmosfery szkodliwych gazów, odcieki ze składowiska zawierające szkodliwe substancje grożące skażeniem wód podziemnych czy nieprzyjemny odór ze składowiska to tylko niektóre z niekorzystnych skutków jakie mogą powodować składowiska odpadów.

Aktualnie składowisko nie przyjmuje odpadów w ramach unieszkodliwiania, a prowadzone są na nim prace budowlane związane z kształtowaniem korpusu z wykorzystaniem odpadów przetworzonych w ramach R-5 (Recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych), na podstawie decyzji udzielającej zezwolenia na przetwarzanie odpadów, wydanej przez Starostę Powiatu Żyrardowskiego.

Obecnie składowisko „Słabomierz-Krzyżówka” jest na etapie rekultywacji. Projekt ma na celu wykonanie końcowych robót związanych z zamknięciem i rekultywacją składowiska, w tym w szczególności:

- zabezpieczenie skarpy składowiska od strony północno-zachodniej,
- ukształtowanie bryły składowiska do rzędnej docelowej 175,00 m n.p.m.,
- wprowadzenie zmian do układu komunikacyjnego, w tym zmiany lokalizacji technologicznej drogi wjazdowej prowadzącej na koronę składowiska,
- wprowadzenie zmian do systemu odwodnienia składowiska w rejonie skarpy północno-zachodniej i dolnego odcinka technologicznej drogi wjazdowej,
- przykrycie powierzchni składowiska oraz wprowadzenia roślinności.

Wpływ składowiska na środowisko jest kontrolowany poprzez sieć monitoringu. W system sieci obserwacyjnej monitoringu składowiska odpadów „Słabomierz-Krzyżówka” wchodzi następujące punkty obserwacyjne:

- pomiar dobowy wielkości opadów atmosferycznych,
- 4 piezometry monitorujące jakość wód podziemnych,
- 4 punkty obserwacyjne na ciekach powierzchniowych (2 punkty na rowach w rejonie składowiska i 2 punkty na rzece Okrzeszy),
- 2 punkty poboru odcieków,
- badania składu i emisji gazu składowiskowego na stacji zbiorczej,
- analiza stateczności skarp.

Znacznym problemem na terenie Gminy Radziejowice są również „dzikie” wysypiska śmieci oraz brak koszy na śmieci przy przystankach czy chodnikach.

Hałas

Na terenie Gminy Radziejowice w 2014 roku znajdował się jeden punkt pomiaru hałasu zlokalizowany na terenie sołectwa Benenard. Na tym terenie przeprowadzono ocenę klimatu akustycznego według wskaźników mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby dla hałasu drogowego, kolejowego i lotniczego.

W miejscowości Benenard przy ul. Szyszkowej 28k (obwodnica Żyrardowa) równoważny poziom dźwięku dla pory dnia i nocy dla hałasu drogowego wynosił $LAeqD=59,6$ dB i $LAeqN=57,5$ dB. Przekroczenie stwierdzono tylko dla pory nocy (wartość dopuszczalna odpowiednio 61 dB i 56 dB).

Wody powierzchniowe i podziemne

Jak wynika z raportu „Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2014 roku” na terenie Gminy Radziejowice ocena stanu ogólnego jednolitych części wód rzecznych na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2010-2014 wykazała zły stan wód.

Na terenie Gminy Radziejowice nie znajduje się żaden punkt badawczy jednolitych części wód podziemnych. Oceny stanu jakości wód podziemnych na terenie Gminy można dokonać za pomocą oceny jakości JCWPd 81, na terenie której leży Gmina Radziejowice. Badania JCWPd 81 wskazały na III klasę jakości – wody zadowalającej jakości.

Należy zwrócić również uwagę na problem pozbywania się nieczystości z szamb w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

2.5 Strefa funkcjonalno-przestrzenna

Czynniki przestrzenno-funkcjonalne charakteryzowane są m.in. poprzez wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz stan tej infrastruktury na danym obszarze. W dalszej analizie wykorzystano następujące wskaźniki z tego zakresu:

- liczbę zdarzeń (pożary, miejscowe zagrożenia, fałszywe alarmy) na 100 mieszkańców;
- liczbę fałszywych alarmów na 100 mieszkańców;
- liczbę dróg lokalnych na 100 km².

ZDARZENIA ZAREJESTROWANE PRZEZ STRAŻ POŻARNĄ

Zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Żyrardowie, na terenie gminy Radziejowice w 2015 roku odnotowano 10 fałszywych alarmów oraz łącznie 181 zdarzeń (10 fałszywych alarmów, 71 pożarów, 100 miejscowych zagrożeń). Alarm pożarowy wg definicji normy to ostrzeżenie o pożarze zainicjowane przez osobę lub urządzenie automatyczne. Natomiast alarm pożarowy fałszywy

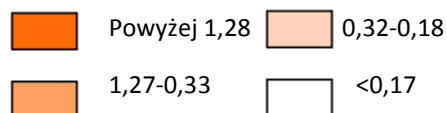
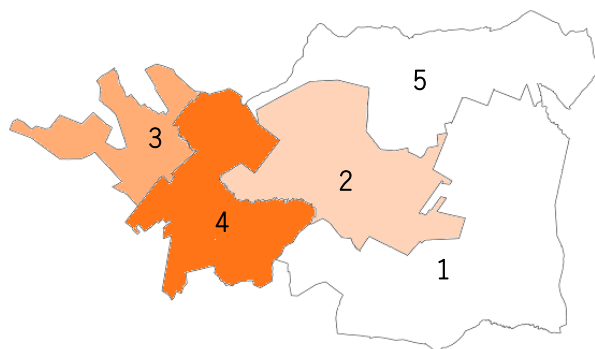
wg definicji normy jest uznawany w momencie, gdy sygnalizowanego pożaru nie ma i nie było. Występowanie fałszywych alarmów pożarowych z pewnością powoduje nie tylko obniżenie bezpieczeństwa osób przebywających w obiekcie, ale również generuje niepotrzebne koszty związane między innymi z wyjazdem zastępów straży pożarnej do chronionego obiektu. Niezwykle istotną rolę pełnią kampanie informacyjne w tym zakresie, które są prowadzone w szkołach, gdyż często fałszywe alarmy są wynikiem zabawy nieświadomych dzieci.

Tabela 12. Pożary, miejscowe zagrożenia i fałszywe alarmy na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice (źródło: dane Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Żyrardowie)

Jednostka bilansowa	Sołectwo	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Fałszywe alarmy	Łącznie
1	Adamów Wieś	3	7	0	10
1	Adamów Parcel	3	13	0	16
3	Benenard	4	1	0	5
5	Budy Józefowskie	2	0	0	2
1	Budy Mszczonowskie	1	0	0	1
3	Chroboty	4	2	0	6
1	Kamionka	2	0	0	2
4	Korytów	12	7	4	23
3	Korytów A	4	3	0	7
5	Kuklówka Radziejowicka	0	3	0	3
5	Kuklówka Zarzeczna	1	2	0	3
1	Kuranów	2	3	0	5
1	Krze Duże	1	7	0	8
4	Krzyżówka	3	4	0	7
5	Nowe Budy	4	0	0	4
4	Pieńki-Towarzystwo	0	0	1	1
5	Podlasie	1	0	0	1
2	Radziejowice	10	22	1	33
1	Radziejowice Parcel	0	0	0	0
4	Słabomierz	5	10	1	16
5	Stare Budy Radziejowickie	2	0	0	2
6	Tartak Brzózki	3	13	2	18
3	Zazdrość	4	1	1	6
1	Zboiska	0	2	0	2
	Łącznie	71	100	10	181

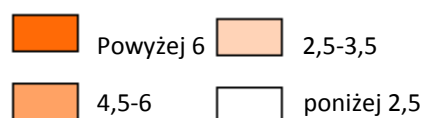
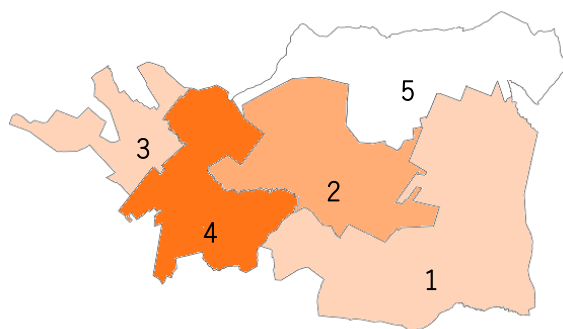
Najwięcej fałszywych alarmów na 100 mieszkańców odnotowano na terenie jednostki bilansowej nr 4 (Korytów, Krzyżówka, Pieńki-Towarzystwo, Słabomierz). Łączna liczba zdarzeń najgorzej przedstawiała się również na terenie jednostki nr 4 gdzie wyniosła 6,21 zdarzeń na 100 mieszkańców.

FAŁSZYWE ALARMY

Rysunek 16. Liczba fałszywych alarmów na 100 mieszkańców (źródło: dane Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Żyrardowie)

ZDARZENIA

Rysunek 17. Liczba zdarzeń na 100 mieszkańców (źródło: dane Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Żyrardowie)

TRANSPORT I KOMUNKACJA

Kolejnym analizowanym czynnikiem jest liczba dróg lokalnych na 100 km². Niskie zagęszczenie dróg na terenie danego sołectwa może być wskazywane jako czynnik degradujący, gdyż zadaniem dróg jest ułatwienie dostępu do miejsc o znaczeniu społecznym. Na terenie gminy Radziejowice znajdują się 163 drogi gminne, z czego najwięcej, bo 17 znajduje się na terenie sołectwa Radziejowice-Parcel oraz Adamów-Wieś – 12 dróg.

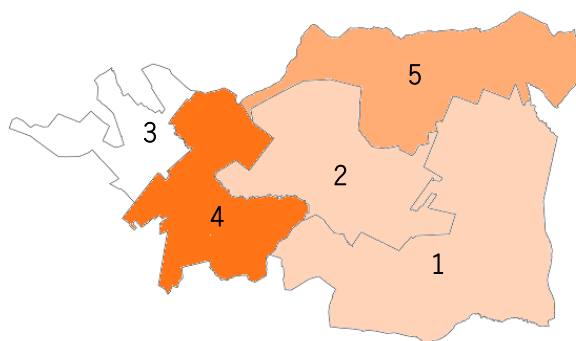
Tabela 13. Liczba dróg lokalnych na 100 km² na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice (źródło: UG Radziejowice)

Jednostka bilansowa	Sołectwo	Liczba dróg lokalnych na 100 km ²
1	Adamów Wieś	3,14
1	Adamów Parcel	2,27
3	Benenard	6,65
5	Budy Józefowskie	1,55
1	Budy Mszczonowskie	3,83
3	Chroboty	3,84
1	Kamionka	4,77

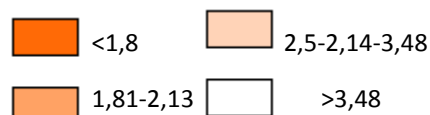
4	Korytów	0,57
3	Korytów A	3,47
5	Kuklówka Radziejowicka	3,05
5	Kuklówka Zarieczna	2,34
1	Kuranów	0,00
1	Krze Duże	0,63
4	Krzyżówka	3,12
5	Nowe Budy	1,34
4	Pieńki-Towarzystwo	1,96
5	Podlasie	3,73
2	Radziejowice	0,41
1	Radziejowice Parcel	9,03
4	Słabomierz	1,56
5	Stare Budy Radziejowskie	0,74
2	Tartak Brzózki	5,75
3	Zazdrość	4,76
1	Zboiska	4,17

LICZBA DRÓG

Wśród sołectw Gminy Radziejowice sytuacja najlepiej przedstawia się na terenie sołectw Radziejowice Parcel (9,03) oraz Benenard (6,65).

Na terenie Gminy Radziejowice istnieje problem z dostępem do komunikacji autobusowej. Z terenu gminy można dostać się na teren takich ośrodków jak Żyrardów czy Grodzisk Mazowiecki, lecz jest to bardzo utrudnione. Wprawdzie Gmina charakteryzuje się atrakcyjnym położeniem nieopodal drogi krajowej S8 oraz dróg wojewódzkich, lecz nie jest to powiązane z częstotliwością odchodzących z terenu gminy kursów autobusowych. Mieszkańcy gminy muszą najpierw dostać się do jej centrum, aby później móc udać się w dalszą podróż do dużych ośrodków miejskich. Popyt na podróże do miast takich jak wspomniane wyżej Żyrardów czy Grodzisk jest duży i rośnie. Jest to spowodowane dostępnością w tych miastach ośrodków naukowych oraz lepiej płatnych miejsc pracy. Atutem tych miejscowości jest również ich atrakcyjność pod względem możliwości spędzania wolnego czasu. Wynika z tego, iż kursy autobusowe nie są wyłącznie potrzebne w godzinach porannych, ale również wieczornych. Istnieje również potrzeba zwiększenia ilości kursów weekendowych.

Rysunek 18. Liczba dróg na 1 km² (źródło: dane Urząd Gminy Radziejowice)

Problem małej ilości kursów autobusowych do większych ośrodków miejskich należy zaliczyć do czynników degradacyjnych, które występują na terenie Gminy Radziejowice, gdyż wpływa on na dostępność lokalnej ludności do miejsc o charakterze kulturowym, edukacyjnym oraz zarobkowym.

2.6 Sfera techniczna

Wśród grupy zjawisk negatywnych wyodrębniono także sferę techniczną rozumianą przede wszystkim jako degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkalnym, oraz brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W związku z powyższym przeanalizowano istniejące zasoby budownictwa jednorodzinnego pod względem ich potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko oraz stopień degradacji budynków użyteczności publicznej.

Stopień degradacji budynków mieszkalnych analizowano za pomocą liczby budynków, które zawierają wyroby azbestowe. Dane do analizy uzyskano z Urzędu Gminy Radziejowice na podstawie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Radziejowice na lata 2016-2032.

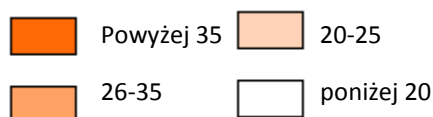
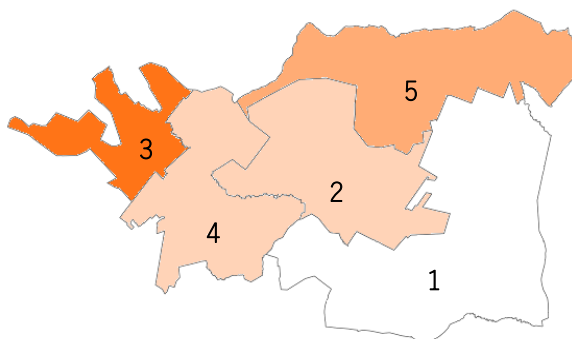
Tabela 14. Liczba budynków z pokryciem azbestowym na terenie poszczególnych sołectw Gminy Radziejowice (źródło: UG Radziejowice)

Jednostka bilansowa	Sołectwo	Liczba budynków na 100 km ²
1	Adamów Wieś	26,73
1	Adamów Parcel	21,12
3	Benenard	29,01
5	Budy Józefowskie	22,87
1	Budy Mszczonowskie	13,58
3	Chroboty	48,67
1	Kamionka	16,70
4	Korytów	37,12
3	Korytów A	37,20
5	Kukłówka Radziejowicka	32,54
5	Kukłówka Zarieczna	31,35
1	Kuranów	10,75
1	Krze Duże	22,35
4	Krzyżówka	19,14
5	Nowe Budy	23,50
4	Pieńki-Towarzystwo	26,17
5	Podlasie	28,62
2	Radziejowice	7,16
1	Radziejowice Parcel	15,94
4	Słabomierz	7,56
5	Stare Budy Radziejowskie	23,02
2	Tartak Brzózki	38,50
3	Zazdrość	27,74
1	Zboiska	20,40

Najwięcej budynków z pokryciem azbestowym znajduje się na terenie sołectwa Chroboty – 48,67 budynków na 100 km².

AZBEST

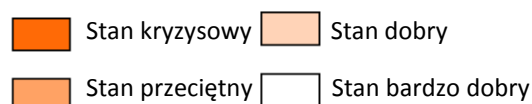
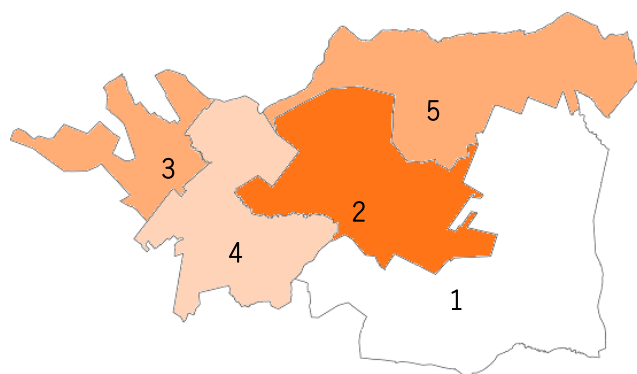
Sytuacja najgorzej przedstawia się na terenie jednostki bilansowej nr 3 (Benenard, Chroboty, Korytów A, Zazdrość), gdzie na 100 km² więcej niż 35 budynków zawiera wyroby azbestowe. Najmniej budynków z pokryciem azbestowym znajduje się na terenie jednostki nr 1 (Adamów-Wieś, Adamów-Parcel, Budy Mszczonowskie, Kamionka, Kuranów, Krze Duże, Radziejowice-Parcel, Zboiska).

Rysunek 19. Liczba budynków z pokryciem azbestowym przypadająca na 100 km² (źródło: dane Urzędu Gminy Radziejowice)

Kolejnym wskaźnikiem opisującym sferę techniczną jest stopień degradacji budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy.

DEGRADACJA BUDYNKÓW

Rysunek 20. Wskaźnik degradacji budynków użyteczności publicznej (źródło: dane Urzędu Gminy Radziejowice)

W powyższej legendzie stan kryzysowy oznacza, iż w danym jednostce bilansowych jest najwięcej budynków zdegradowanych. Etapy oceny tej degradacji opisano poniżej.

Najwięcej zdegradowanych budynków użyteczności publicznej znajduje się na terenie sołectw Radziejowic i Tartaku Brzózki (jednostka bilansowa nr 2) – wskaźnik degradacji przyjął wartość 132

(wskaźnik ten jest sumą punktów przyznanych poszczególnym budynkom ze względu na stopień degradacji). Przy ocenie stopnia degradacji budynku brano pod uwagę:

- stan pokrycia dachowego;
- stan widocznych elementów;
- stan stolarki okiennej;
- stan elewacji;
- stan techniczny przewodów;
- infrastrukturę techniczną.

Dane o stanie technicznym i wyposażeniu budynków użyteczności publicznej w Gminie Radziejowice uzyskano z Urzędu Gminy. Do oceny stopnia degradacji budynków przyjęto czterostopniową skalę, która opisywała stan techniczny obiektów. Były to następujące punkty:

- 4 – stan dobry;
- 3 – zadowalający;
- 2 – niezadowalający;
- 1 – awaryjny.

Im niższy wskaźnik, tym wyższy stopień degradacji budynków na danym obszarze.

Tabela 15. Stopień degradacji budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Radziejowice (źródło: dane Urzędu Gminy Radziejowice)

Nazwa budynku	Sołectwo	Suma
Budynek Urzędu Gminy, ul. Kubickiego 10	Radziejowice	21
Budynek Agronomówki, ul. Kubickiego 8	Radziejowice	19
Budynek Komunalny "Organistówka", ul. Kubickiego 3	Radziejowice	19
Budynek Komunalny Poczta	Radziejowice	13
Budynek Ośrodka Zdrowia, ul. Słoneczna 2	Radziejowice	21
Publiczne Gimnazjum im. Edwarda hr. Krasińskiego, ul. Kubickiego 3a	Radziejowice	22
Szkoła Podstawowa im. Władysława Rdzanowskiego, ul. Główna 2	Radziejowice	20
Gminne Przedszkole w Radziejowicach, ul. Kubickiego 6	Radziejowice	14
Szkoła Podstawowa w Korytowie A, ul. Szkolna 3	Korytów A	21
Szkoła Podstawowa im. Józefa Chełmońskiego, ul. Szkolna 30	Kuklówka Radziejowicka	19

Strażnica OSP Radziejowice, ul. Przemysłowa 1	Radziejowice	18
Strażnica OSP Korytów, ul. Główna 125	Korytów	17
Strażnica OSP Kuklówka, ul. Jaktorowska 16	Kuklówka Zarieczna	11
Dom Pomocy Społecznej w Tartaku Brzózki ul. Mszczonowska 1	Radziejowice	16
Budynki i teren poprzemysłowy [były Zakład Ceramiki Budowlanej], ul. Przemysłowa	Radziejowice	14
Budynki poprzemysłowe [okolica GCK], ul. Przemysłowa	Radziejowice	8
Budynek dawnej Gorzelni, ul. Przemysłowa	Radziejowice	10
Stacja Uzdatniania Wody Radziejowice, ul. Główna	Radziejowice	13
Plebania, ul. Kubickiego	Radziejowice	11
Kościół p.w. św. Kazimierza w Radziejowicach, ul. Kubickiego	Radziejowice	14

Sieć gazowa, wodociągowa i kanalizacyjna

Na terenie Gminy Radziejowice można zauważyć, że wśród urządzeń sieciowych najlepiej rozwinięta jest sieć wodociągowa, z której korzysta 87,8% ogółu ludności Gminy. Długość czynnej sieci rozdzielczej na przestrzeni ostatniego roku wzrosła o 10,1 km. Z sieci gazowej korzysta tylko 35% ludności Gminy jednak można zauważyć, że w ostatnim czasie długość czynnej sieci gazowej wzrosła o 2 473 m. Najmniej rozwiniętą wydaje się być sieć kanalizacyjna, z której na terenie Gminy korzysta 35,7 %. Poniższa tabela ukazuje charakterystykę instalacji technicznych na terenie Gminy Radziejowice.

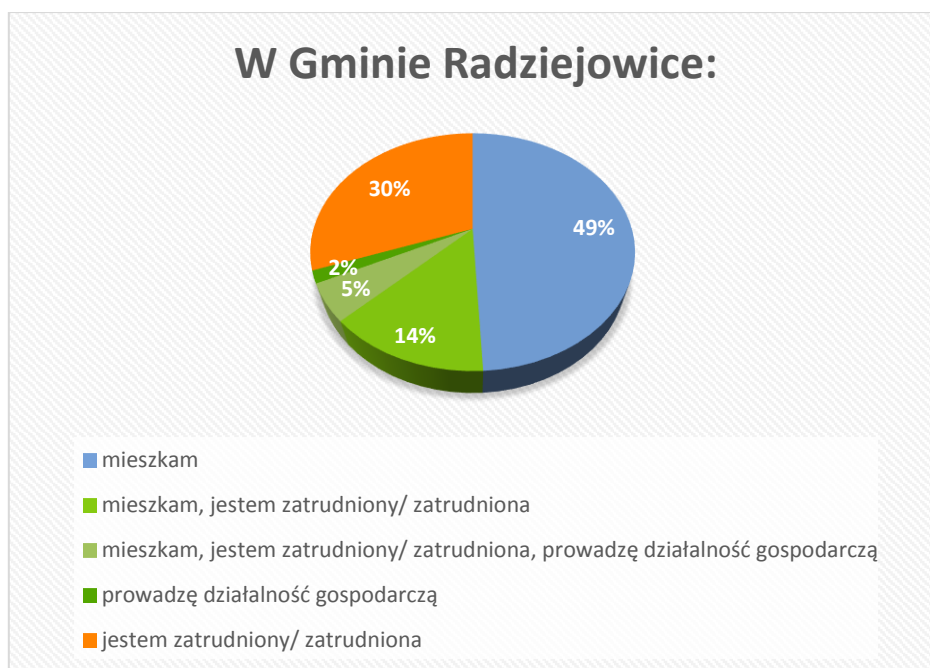
Tabela 16. Charakterystyka sieci gazowej, wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Radziejowice (źródło: dane GUS)

2014	2015	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w 2014 roku
Długość czynnej sieci gazowej ogółem [m]		Gaz
54 755	57 228	35
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]		Kanalizacja
46,7	46,7	35,7
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]		Wodociąg
121,8	131,9	87,8

3. Podsumowanie ankietyzacji mieszkańców

Mieszkańcy gminy Radziejowice w ramach opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji mieli możliwość oceny aspektów funkcjonowania gminy Radziejowice, które wpływają na warunki życia mieszkańców za pomocą badania ankietowego.

W badaniu wzięło udział 59 osób z różnych sołectw, a także spoza gminy. Większą część ankietowanych stanowili mieszkańcy gminy - 68%, z czego 14% mieszka i jest zatrudnionych na terenie gminy, a 5% mieszka, jest zatrudnionych i prowadzi działalność gospodarczą na terenie gminy Radziejowice. Mimo organizowanych spotkań konsultacyjnych zarówno dla dzieci jak i dorosłych oraz informacji o możliwości wypełnienia ankiety na stronie internetowej gminy oraz na portalach społecznościowych, odsetek wypełnionych ankiet był niewielki. Niski procent osób biorących udział w ankiecie świadczy o małej aktywności społecznej mieszkańców Gminy i może zostać połączony ze zdiagnozowanymi w strefie społecznej problemami. Niemniej jednak zdanie wszystkich ankietowanych należy wziąć pod uwagę przy tworzeniu Programu Rewitalizacji.

Rysunek 21. Charakterystyka mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego)

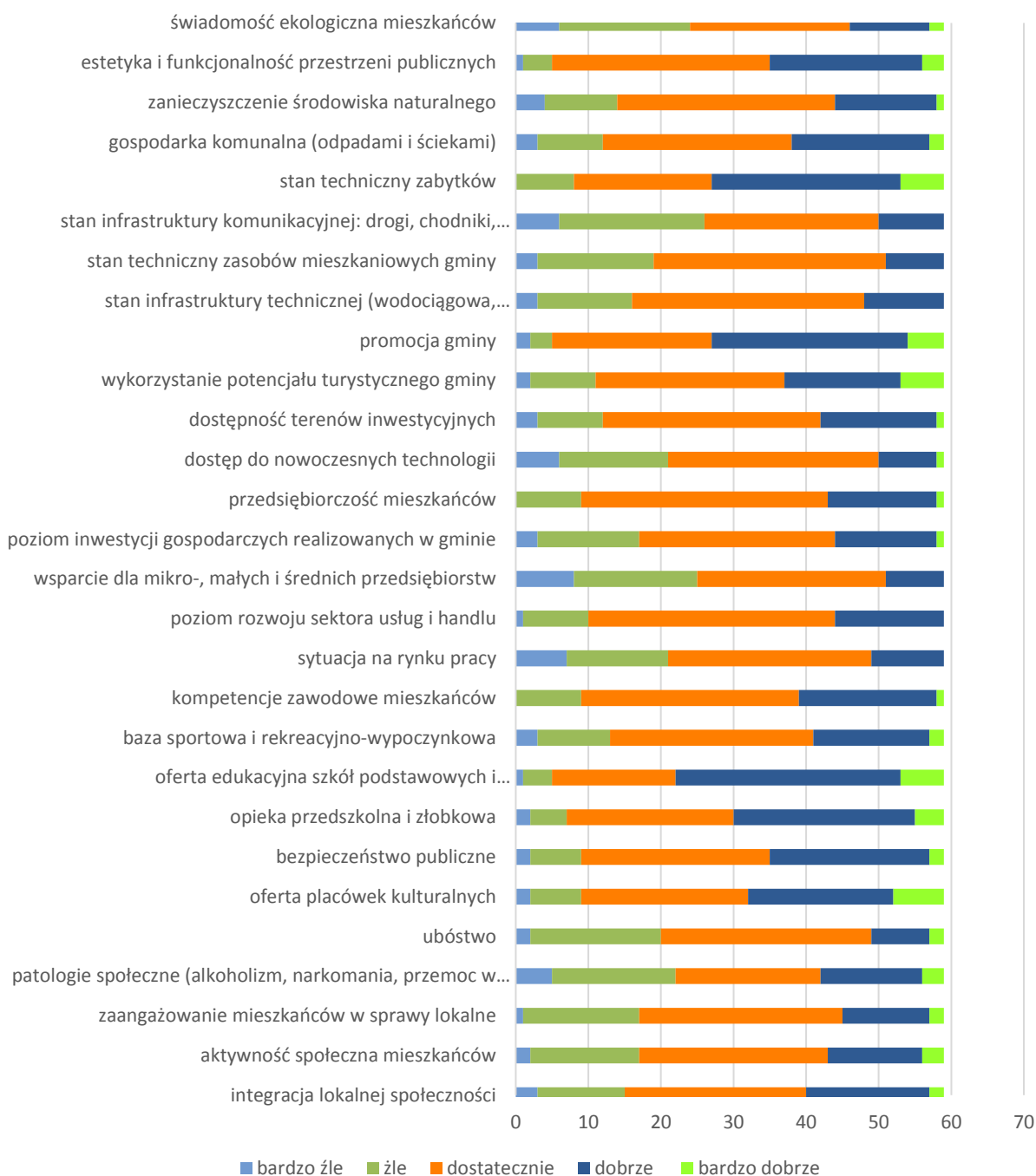
Najwięcej ankietowanych z terenu gminy Radziejowice, którzy wzięli udział w badaniu mieszka na terenie sołectwa Tartak Brzózki – 12 ankietowanych. Z terenu sołectw Radziejowice oraz Korytowa ankiety wypełniło po 5 mieszkańców. Spoza gminy w badaniu ankietowym wzięło udział 19 osób. Poniższa tabela przedstawia miejsce zamieszkania ankietowanych.

Tabela 17. Miejsce zamieszkania ankietowanych (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji)

Sołectwo	Chroboty	Krze Duże	Radziejowice	Tartak Brzózki	Adamów-Parcel	Benenard	Zazdrość	Adamów-Wieś	Korytów A	Radziejowice-Parcel	Kuklówka Zarzeczna	Korytów	Kamionka	Słabomierz	Budy Mszczonowskie	Poza gminą	Łącznie
Liczba ankietowanych	1	4	5	12	2	1	1	1	1	1	1	5	2	1	2	19	59

Ankietowani analizowali funkcjonowanie 28 aspektów gminy Radziejowice, które wpływają na warunki życia mieszkańców. Aspekty te mogli ocenić w następującej skali: bardzo źle, źle, dostatecznie, dobrze i bardzo dobrze.

Rysunek 22. Ocena funkcjonowania aspektów gminy Radziejowice wpływających na warunki życia mieszkańców (źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o. na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji)

Analizując odpowiedzi, można wywnioskować, że ankietowani największy problem widzą w funkcjonowaniu następujących aspektów gminy (oceniane jako bardzo źle):

- wsparcie dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw – 8 ankietowanych;
- sytuacja na rynku pracy – 7 ankietowanych;
- dostęp do nowoczesnych technologii – 6 ankietowanych;

- stan infrastruktury komunikacyjnej: drogi, chodniki, parkingi, oświetlenie, połączenia komunikacyjne, ścieżki rowerowe – 6 ankietowanych;
- świadomość ekologiczna mieszkańców – 6 ankietowanych.

Ankietowani wskazali również te aspekty gminy, których funkcjonowanie oceniają za bardzo dobre:

- oferta placówek kulturalnych – 7 ankietowanych;
- oferta edukacyjna szkół podstawowych i ponadpodstawowych – 6 ankietowanych;
- wykorzystanie potencjału turystycznego gminy – 6 ankietowanych;
- stan techniczny zabytków – 6 ankietowanych;
- promocja gminy – 5 ankietowanych.

Większa część ankietowanych oceniała funkcjonowanie aspektów gminy jako dostateczne.

---

4. Diagnoza zjawisk społecznych

Diagnoza zjawisk społecznych jest pierwszym etapem prowadzącym do wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy Radziejowice. Poprzedzająca ją analiza zjawisk społecznych w poszczególnych jednostkach bilansowych pozwoliła na dokonanie oceny kondycji sfery społecznej gminy w układzie lokalnym.

Ocenę skali koncentracji problemów społecznych oparto na wskaźniku syntetycznym. Wskaźnik syntetyczny stanowi sumę wskaźników cząstkowych, których budowa została wskazana w podrozdziale opisującym metodologię. W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych pod względem społecznym wytypowano 6 wskaźników, które poddano analizie w wymiarze lokalnym w oparciu o dane ilościowe aktualne na rok 2015. Poniżej zaprezentowana tabela wskazuje zakres wartości wskaźników cząstkowych dla poszczególnych wartości opisujących sytuację społeczną (normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali) oraz wygenerowany na ich podstawie wskaźnik syntetyczny dla jednostek bilansowych gminy Radziejowice.

Tabela 18. Wskaźnik syntetyczny problemów społecznych w gminie Radziejowice w podziale na jednostki bilansowe
(źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Jednostka bilansowa	Odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle społeczeństwa	Liczba niebieskich kart	Liczba świadczeń socjalnych z powodu ubóstwa	Liczba świadczeń z powodu niepełnosprawności	Organizacje społeczne	Frekwencja wyborcza	Suma
1	0,49	0,05	0,24	0,29	0,90	0,20	2,17
2	0,35	0,00	0,30	0,28	0,65	0,50	2,08
3	0,36	0,23	0,48	0,30	0,96	0,25	2,58
4	0,63	0,03	0,18	0,08	0,93	0,42	2,27
5	0,53	0,37	0,28	0,37	0,67	0,12	2,34

	Sytuacja kryzysowa
	Sytuacja umiarkowana
	Sytuacja dobra
	Sytuacja bardzo dobra

5. Diagnoza zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzennych oraz technicznych

Identyfikacja problemów gospodarczo-środowiskowo-przestrzenno-technicznych gminy Radziejowice pozwoliła na skonstruowanie 5 wskaźników, które poddano analizie w wymiarze lokalnym w oparciu o dane ilościowe aktualne na rok 2015. Poniżej zaprezentowana tabela wskazuje zakres wartości wskaźników cząstkowych dla poszczególnych wartości (normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali) oraz wygenerowany na ich podstawie wskaźnik syntetyczny dla każdej jednostki bilansowej gminy Radziejowice.

Tabela 19. Wskaźnik syntetyczny problemów gospodarczo-środowiskowo-przestrzenno-technicznych gminy Radziejowice
(źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Jednostka bilansowa	Budynki zawierające azbest	Wskaźnik degradacji budynków użyteczności publicznej	Podmioty gospodarcze	Fałszywe alarmy	Zdarzenia	Suma
1	0,27	0,00	0,51	0,00	0,40	1,18
2	0,38	0,50	0,36	0,09	0,55	1,88
3	0,69	0,01	0,49	0,05	0,40	1,64
4	0,37	0,01	0,59	0,34	0,72	2,03
5	0,48	0,00	0,47	0,00	0,24	1,19

	Sytuacja kryzysowa
	Sytuacja umiarkowana
	Sytuacja dobra
	Sytuacja bardzo dobra

Wskaźnik syntetyczny opisujący problemy gospodarczo-środowiskowo-przestrzenno-techniczne gminy Radziejowice pozwolił wskazać obszary najbardziej problemowe w tej sferze (im wskaźnik wyższy tym obszar bardziej zdegradowany). Spośród poszczególnych obszarów największej degradacji podlega jednostka bilansowa nr 4 (Korytów, Krzyżówka, Pieńki-Towarzystwo, Słabomierz) oraz jednostka bilansowa nr 2 (Radziejowice, Tartak Brzózki).

6. Identyfikacja obszarów zdegradowanych wraz z uzasadnieniem

Ostatnim etapem przeprowadzonej diagnozy było wskazanie obszarów zdegradowanych, które po pierwsze wykazują kumulację negatywnych zjawisk społecznych oraz dodatkowo w pozostałych analizowanych zjawiskach wykazują także nagromadzenie negatywnych cech (zjawiska gospodarczo-środowiskowo-przestrzenno-techniczne). Na podstawie uzyskanych wskaźników sum standaryzowanych dla zakresu społecznego oraz gospodarczo-środowiskowo-przestrzenno-technicznego dla poszczególnych jednostek bilansowych gminy Radziejowice zidentyfikowano jako obszary problemowe 4 jednostki. Wiąże się to bezpośrednio z obszarami wprost generującymi zidentyfikowane problemy, zarówno społeczne występujące przeważnie na obszarach zamieszkałych

przez miejscową ludność, jak również problemy bezpośrednio związane z warunkami mieszkalnymi oraz stanem technicznym budynków.

Tabela 20. Suma uzyskanych wskaźników syntetycznych w sferze społecznej oraz gospodarczo-przestrzenno-technicznej (opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Jednostka bilansowa	Wskaźnik degradacji społecznej	Wskaźnik degradacji gospodarczej	SUMA
1	2,17	1,18	3,35
2	2,08	1,88	3,96
3	2,58	1,64	4,22
4	2,27	2,03	4,30
5	2,34	1,19	3,53

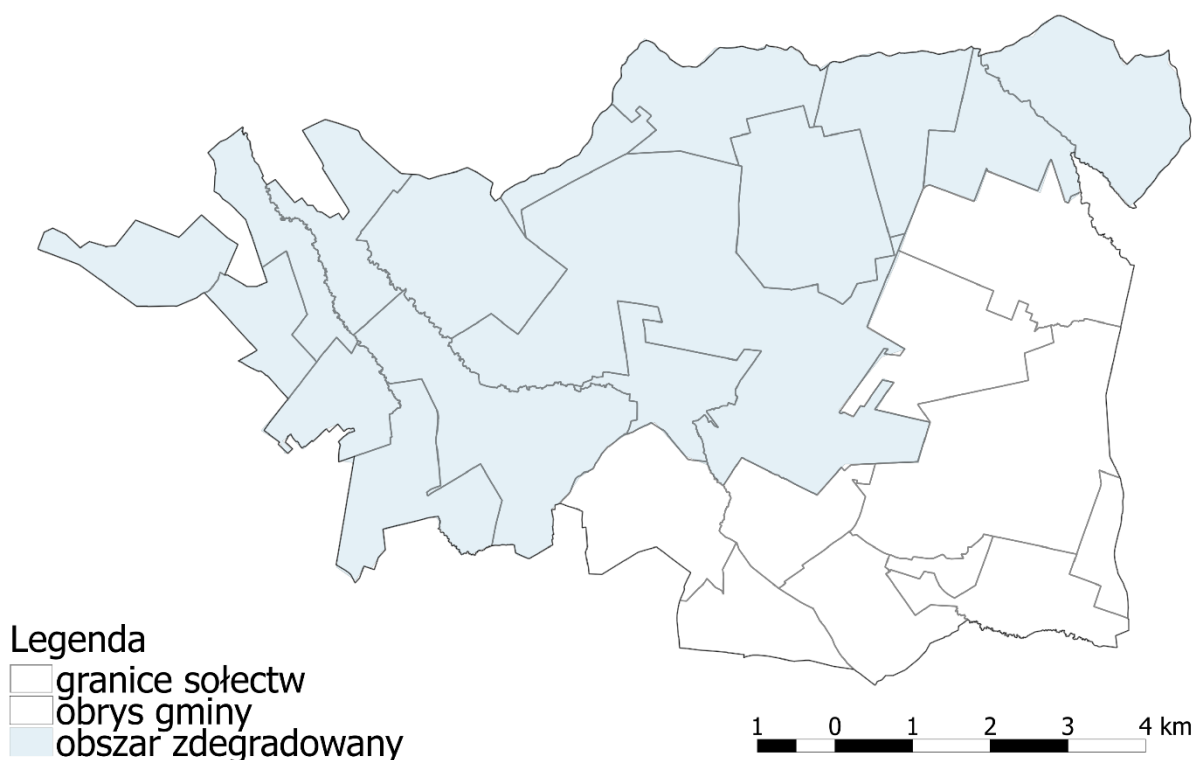
Na podstawie przeprowadzonej diagnozy uznano za obszar zdegradowany 4 jednostki bilansowe na terenie gminy:

- Jednostka bilansowa nr 2 - Radziejowice, Tartak Brzózki;
- Jednostka bilansowa nr 3 - Benenard, Chroboty, Korytów A, Zazdrość;
- Jednostka bilansowa nr 4 - Korytów, Krzyżówka, Pieńki-Towarzystwo, Słabomierz;
- Jednostka bilansowa nr 5 - Budy Józefowskie, Kukłówka Radziejowicka, Kukłówka Zarieczna, Nowe Budy, Podlasie, Stare Budy Radziejowskie.

Obszary te uznano za zdegradowane ze względu na szereg przeplatających się niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych, technicznych czy środowiskowych. Po zsumowaniu zjawisk społecznych oraz gospodarczo-techniczno-przestrzennych możliwe było wskazanie obszarów, które charakteryzują się najwyższym wskaźnikiem degradacji. Jednostka bilansowa nr 5 pomimo iż na tle pozostałych jednostek nie wypada bardzo źle, również został zakwalifikowany do obszarów zdegradowanych, ze względu na to, że w strefie społecznej wyróżnia się kilkoma przypadkami kryzysowymi:

- najwięcej świadczeń socjalnych przyznanych ze względu na niepełnosprawność na 100 mieszkańców,
- najwięcej przyznanych niebieskich kart na 100 mieszkańców.

Załączona poniżej mapa prezentuje wyznaczone w ramach przeprowadzonej diagnozy obszary zdegradowane na terenie gminy Radziejowice, będące podstawą wyznaczenia w ich granicach obszaru rewitalizacji, na którym gmina będzie prowadziła działania rewitalizacyjne.

W toku konsultacji społecznych mieszkańcy Gminy Radziejowice postulowali, aby obszarem zdegradowanym objąć także sołectwo Budy Mszczonowskie z uwagi na pobliską lokalizację m.in. żwirowni, kompostowni, miejsca utylizacji opon. Dodatkowo emisja napływowa z sąsiedniej Gminy Mszczonów, wynikająca z zagospodarowania terenu w kierunku składowania odpadów niebezpiecznych powoduje, iż teren wydaje się dla mieszkańców mało atrakcyjny. Obserwuje się spadek liczby osób wyrażających chęć osiedlenia się na tym terenie. Przeprowadzona diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze społecznej nie wykazała czynników, na podstawie których można zakwalifikować ten teren jako obszar zdegradowany. Niemniej zaleca się monitorowanie sytuacji społecznej w tym obszarze, tak aby w razie konieczności, w przyszłości móc zaplanować działania zmierzające do poprawy trendów społecznych.

7. Wskazanie obszaru rewitalizacji

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badań ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji w Gminie Radziejowice doprowadziły do wyodrębnienia obszaru rewitalizacji na terenie gminy, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów, jak również znacznym potencjałem rozwojowym. Obok kryterium wysokiego stopnia degradacji przy wyborze obszarów rewitalizacji istotnym czynnikiem była identyfikacja możliwie szerokiego spektrum możliwości realizacji potencjalnych działań naprawczych, zarówno działań tak zwanych miękkich, jak i twardych, mogących

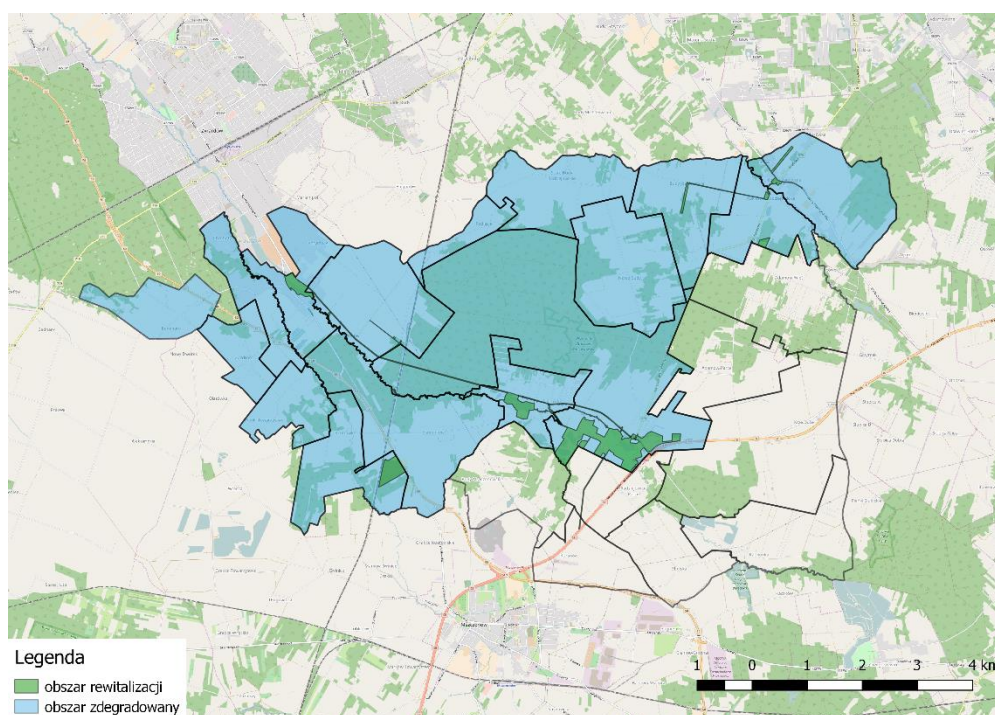
także oddziaływać w jak najszerszym zasięgu, stwarzając realną możliwość kreowania pozytywnych zmian na obszarze zdegradowanym, a w konsekwencji pozytywnie wpływać na kondycję gminy.

Wyznaczono obszar rewitalizacji o łącznej powierzchni 1,589 km² (tj. 2,18% powierzchni gminy), zamieszkały przez 318 osób (tj. 5,99 % populacji Gminy Radziejowice). Składa się on z 3 podobszarów.

Tabela 21: Wskaźniki charakteryzujące obszar rewitalizacji Gminy Radziejowice (opracowanie własne)

	Powierzchnia [km2]	Udział w powierzchni Gminy [%]	Liczba mieszkańców	Udział w liczbie mieszkańców Gminy [%]
Gmina Radziejowice	73,01	100,00%	5312	100,00%
Obszar rewitalizacji ogółem	1,589	2,18%	318	5,99%
Podobszar 1	1,31	1,81%	299	5,63%
Podobszar 2	0,145	0,20%	0	0,00%
Podobszar 3	0,134	0,18%	19	0,36%

Poniższa mapa prezentuje rozmieszczenie poszczególnych podobszarów rewitalizacji w układzie przestrzennym gminy oraz w odniesieniu do wyznaczonych obszarów zdegradowanych.

PODOBSZAR 1 – RADZIEJOWICE – CZĘŚĆ CENTRALNA - KORYTÓW

Pierwszy podobszar rewitalizacji obejmuje tereny sołectwa Radziejowice, Tartak Brzózki, Słabomierz, Korytów oraz Korytów A. W podobszarze obejmującym centralną część gminy zlokalizowane są główne obiekty użyteczności publicznej, tj. Urząd Gminy, Urząd Pocztowy, Szkoła Podstawowa im. Wł. Rdzanowskiego w Radziejowicach, Szkoła Podstawowa w Korytowie A, Gimnazjum im. E. hr. Krasińskiego w Radziejowicach, Gminne Przedszkole w Radziejowicach, Gminne Centrum Kultury „Powozownia”,

Gminna Biblioteka Publiczna w Radziejowicach, OSP, a także przychodnia zdrowia. Na obszarze występuje kilka zbiorników wodnych, m. in. Kąpielisko Hamernia, rzeka Pisia Gągolina (przecinająca miejscowości: Radziejowice – Tartak Brzózki – Słabomierz – Korytów – Korytów A), która stanowi prawy dopływ Bzury, a także malowniczy Zespół Pałacowo Parkowy z Pałacem w Radziejowicach. Na podobszarze zlokalizowane są kapliczki, cmentarz oraz Kościół św. Kazimierza Królewicza.

Brakuje komunikacji zbiorowej oraz bezpiecznych ciągów pieszo-rowerowych - czas oczekiwania na połączenia komunikacyjne jest zdecydowanie za długi.

Przychodnia zdrowia zlokalizowana w podobszarze jest jedyną w całej gminie. W swojej ofercie ma tylko lekarzy ogólnych i pediatrów, którzy przyjmują kilka godzin tygodniowo. Terminy oczekiwania na wizytę są bardzo

dłgie.

Na terenie podobszaru zdiagnozowano kilka sytuacji kryzysowych:

- znaczna ilość przyznanych świadczeń na terenie sołectwa Radziejowice, Korytów i Korytów A;
- bardzo mała frekwencja wyborcza na terenie miejscowości Tartak Brzózki;
- brak placówek oświatowych i organizacji społecznych na terenie sołectwa Radziejowice Parcel i Słabomierz;
- duża liczba obiektów z pokryciem azbestowym na terenie sołectwa Korytów i Korytów A;
- duża degradacja budynków publicznych na terenie sołectwa Radziejowice;
- duża liczba zdarzeń (pożary, fałszywe alarmy, miejscowe zagrożenia) na terenie sołectwa Słabomierz, Korytów, Radziejowice i Tartak Brzózki.

Część podobszaru obejmująca sołectwa Korytów i Korytów A skupia się głównie przy końcowym biegu rzeki Pisi Gągoliny, która wymaga zagospodarowania i oczyszczenia terenu. Wszelkie planowane w tym rejonie działania nie mogą być sprzeczne z zapisami Rozporządzenia w sprawie Bolimowsko – Radziejowickiego z doliną środkowej Rawki Obszary Chronionego Krajobrazu. W szczególności nie należy planować działań mogących zniszczyć walory przyrodnicze doliny i rzeki, w tym usuwania roślin nawodnych, przekształcenia koryta i ogólnie rzeźby terenu, zmiany warunków wodnych, likwidowania starorzeczy, budowania obiektów budowlanych w pasie 100 m od brzegu rzeki. Lokalizacja podobszaru stwarza szereg możliwości jeśli chodzi o zagospodarowania terenu pod kątem wzrostu atrakcyjności obszaru. Pojawiła się idea stworzenia tzw. ryneczku regionalnego, który będzie promował produkty regionalne, zarówno artykuły spożywcze jak i rękodzieło.

Na terenie tej części podobszaru zlokalizowane jest boisko, które wymaga jednak nakładów inwestycyjnych ze względu na brak niezbędnego zaplecza (m.in. toalety, szatnie). Znajduje się tu także Stary Młyn, który jest wpisany do rejestru zabytków. W sąsiedztwie Starego Młyna znajduje się zbiornik wodny, który posiada duży potencjał w zakresie podniesienia atrakcyjności tego terenu.

Budynki placówek oświatowych znajdujących się na podobszarze są budynkami wieloletnimi, które uległy w dużym stopniu degradacji. W najgorszym stanie technicznym jest budynek Przedszkola w Radziejowicach. Budynek Szkoły Podstawowej w Korytowie A jest za mały by bez wprowadzania pracy zmianowej, pomieścić dzieci uczęszczające do oddziałów przedszkolnych oraz do klas szkoły podstawowej. Planowana reforma systemu oświaty wprowadzająca ośmioklasowe szkoły podstawowe przyczyni się do dalszego wzrostu liczby dzieci w placówce.

Na podobszarze zidentyfikowano także niewielkie zaangażowanie lokalnej społeczności w życie publiczne. Obserwuje się także brak zainteresowania młodych ludzi wolontariatem w OSP. Same strażnice OSP, ze względu na brak świetlic wiejskich, pełnią rolę kulturalno-oświatową. Działalność ta powoduje integrację i aktywizację mieszkańców, co jest niezwykle pożądane. Jednak strażnice nie są przystosowane

do prowadzenia tego typu zajęć, brakuje odpowiedniej infrastruktury. W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych, mieszkańcy wskazali na zły stan techniczny budynku strażnic OSP a także niezadowolający stan pojazdów OSP.

W podobszarze I odnotowano szereg barier architektonicznych, które utrudniają korzystanie osobom niepełnosprawnym z podstawowych usług. Nieprzystosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych powoduje brak zaangażowania tychże mieszkańców w życie społeczne i kulturalne Gminy.

Ponadto jako obszar do rewitalizacji wskazano ciąg pieszo-jezdny pod nazwą Aleja Lipowa, będący fragmentem historycznego zespołu alej w Radziejowicach, którego powstanie oraz obecny przebieg wiążą się ściśle z radziejowickim założeniem pałacowo – parkowym – dawnej siedzibie rodów Radziejowskich i Krasińskich. Na podstawie decyzji 545 z dnia 5.05.1980 r. do rejestru zabytków wpisano następujące zabytkowe aleje wchodzące w skład traktu:

- ➔ Jesionową przy drodze od zachodniej strony parku, o długości ok. 400 m.
- ➔ Lipową wzdłuż drogi przed pałacem, o długości ok. 300 m,
- ➔ Lipowo-klonowo-kasztanową wzdłuż drogi do kościoła, o długości ok. 300 m,
- ➔ Lipową, jednostronną przy starym trakcie warszawskim, o długości ok. 300 m,
- ➔ Lipową w Radziejowicach Parceli o długości ok. 700 m.

Zespół alej w Radziejowicach zlokalizowany wzdłuż ciągu pieszo-jezdnego stanowi obiekt unikalny, niezwykle cenny ze względu na swoje niezbywalne wartości historyczne, przyrodnicze oraz krajobrazowe. Trasa wzdłuż alei stanowi szlak turystyczny, uczęszczany przez mieszkańców i gości Gminy Radziejowice. Na trasie zostały wyznaczone dodatkowo trasy questingowe, które umożliwiają użytkownikom poznanie historii i legend związanych z jej powstaniem. Inwentaryzacja szczegółowa Drzewostanu zespołu alej: Al. Lipowa, ul. Henryka Sienkiewicza, ul. Główna, ul. Jakuba Lubickiego Radziejowice, woj. mazowieckie Studium Obiektu wskazuje, że obiekt znajduje się w fazie postępującej

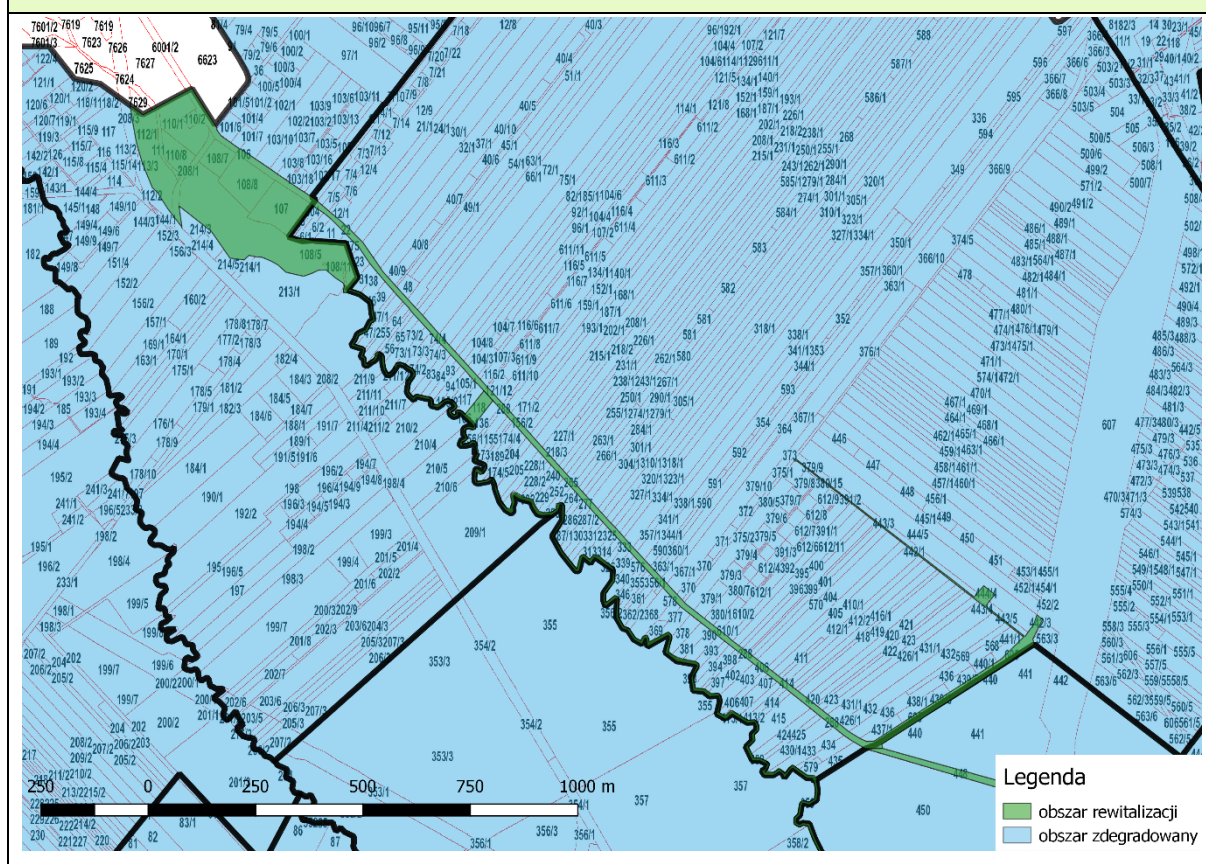
degradacji – całość analizowanego układu alejowego zachowana jest obecnie w ok. 36%. Wszystkie zmiany zachodzące w otoczeniu alej, zwłaszcza odnośnie zmiany funkcji dróg (np. intensyfikacja ruchu) mają charakter degradujący i przyczyniają się do strat w tworzonej je drzewostanie. Konieczne są w związku z tym działania zmierzające do poprawienia warunków życiowych drzew. W ramach ochrony układu i zalecanej jego rewitalizacji – wskazane jest opracowanie kompleksowego projektu rewaloryzacji zabytkowego układu alejowego wraz z dokumentacją wykonawczą, ze szczególnym naciskiem na zapewnienie drzewom maksymalnie korzystnych warunków siedliskowych i przestrzennych.

Należy dodać, iż wielokrotnie Ochotnicza Straż Pożarna była wzywana do usuwania połamanych lub przewalonych drzew zabytkowych, które spowodowały silne wiatry. Brak działań naprawczych spowoduje całkowite zniszczenie istniejącego drzewostanu, a co za tym idzie wykreślenie alei z rejestru zabytków. Dodatkowo część Alei Lipowej nie posiada odpowiedniej nawierzchni do poruszania się zarówno pieszych jak i pojazdów. Droga jest nieutwardzona, nie posiada ani wydzielonego pobocza, ani chodników, ani oświetlenia. W związku z brakiem wyznaczonych pasów ruchu na drodze, ruch odbywa się całą szerokością, co zdecydowanie utrudnia poruszanie się pieszych. Zły stan nawierzchni (doły) powoduje omijanie ich przez kierowców i rozjeżdżanie bocznych części drogi, po której poruszają się piesi. W okresie letnim w przypadku suszy i długo utrzymującej się wysokiej temperatury, kolejnym zagrożeniem dla użytkowników jest kurz i pył unoszący się nad drogą po przejechaniu samochodów. Sytuacja ta sprawia niebezpieczeństwo dla użytkowników drogi, poprzez zmniejszenie widoczności na drodze. W związku z powyższym niezbędne jest dokonanie przebudowy drogi, budowa chodników i oświetlenia. Przy drodze nie ma infrastruktury towarzyszącej: koszy na śmieci, ławeczek, miejsc postoju dla rowerów i samochodów. Wszystko to powoduje niekontrolowane i nadmierne niszczenie środowiska.

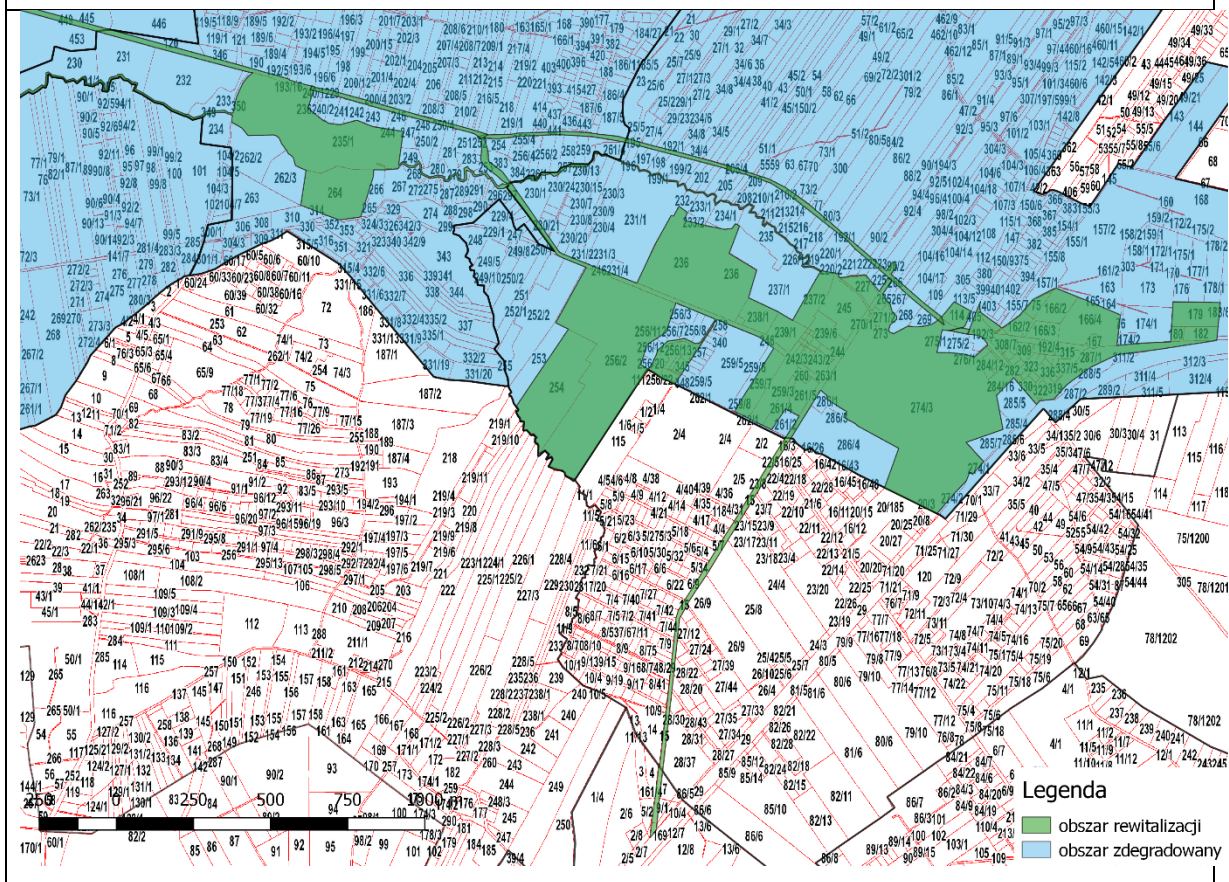
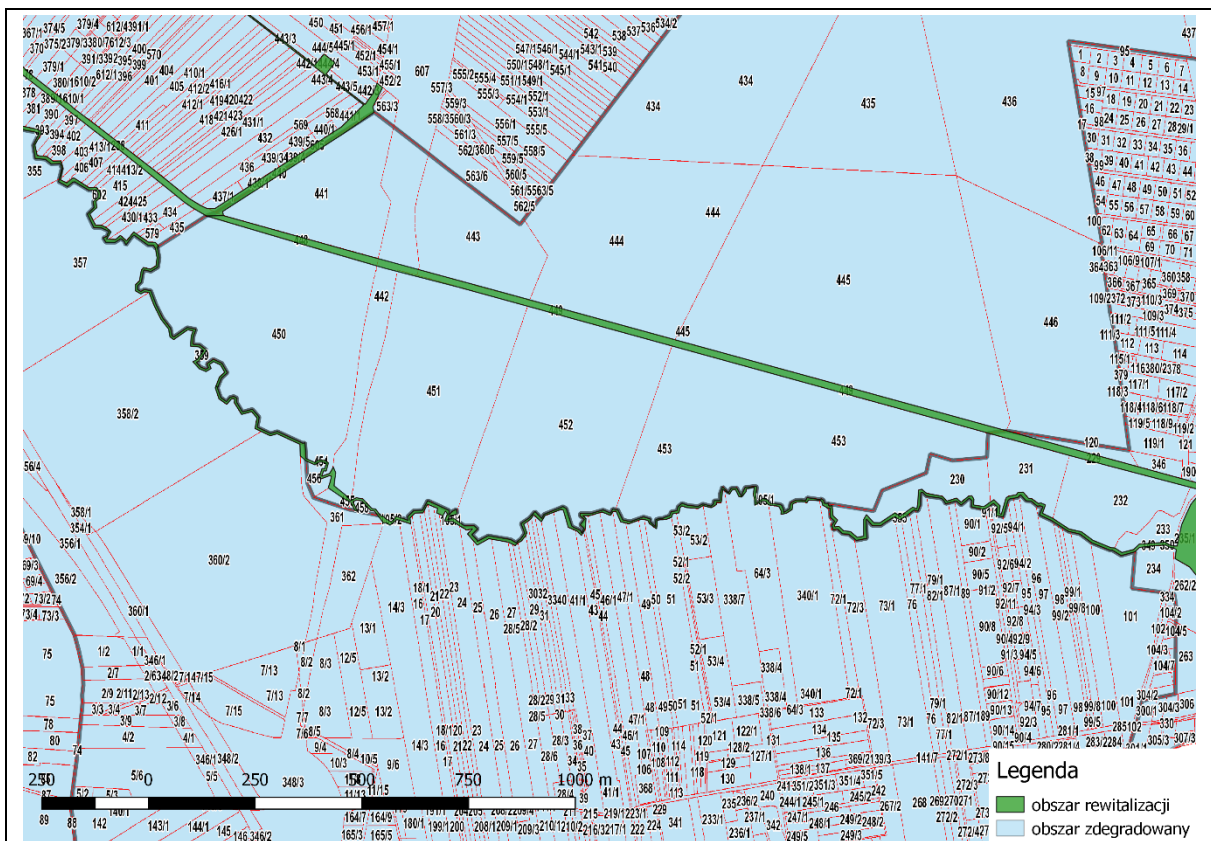

POWIERZCHNIA PODOBSZARU 1,31 km²

LICZBA MIESZKAŃCÓW PODOBSZARU: 299

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY RADZIEJOWICE WRAZ ZE WSKAZANIEM OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

PODOBSZAR 2 – RADZIEJOWICE – KRZYŻÓWKA

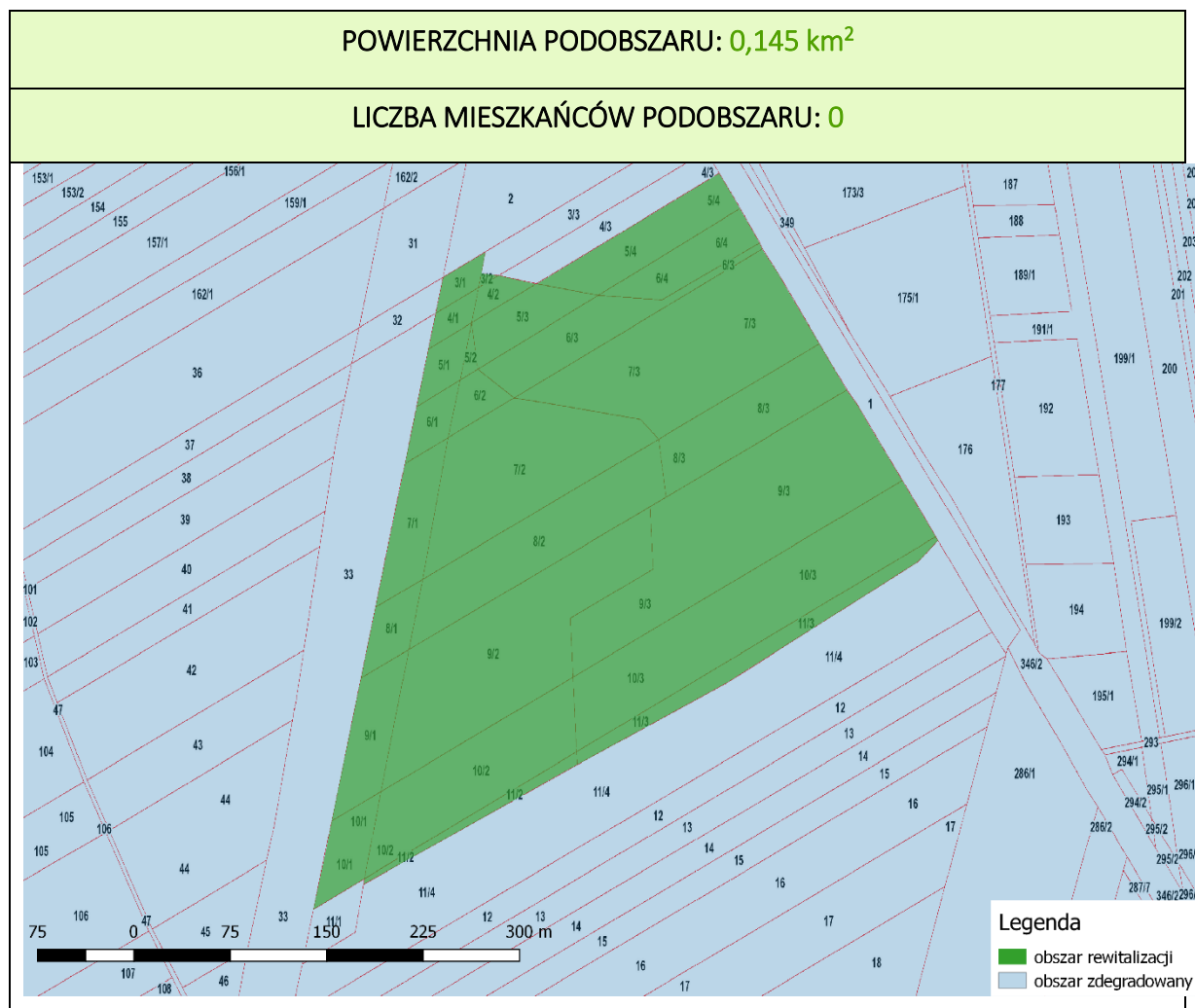

Teren został wyznaczony jako obszar zdegradowany na wniosek mieszkańców Gminy Radziejowice, którzy w toku konsultacji społecznych przedstawili szereg negatywnych zjawisk, które wynikają z lokalizacji składowiska odpadów na ich obszarze zamieszkania.

Na terenie sołectw Słabomierz-Krzyżówka znajduje się składowisko odpadów komunalnych Słabomierz-Krzyżówka, które przez wiele lat niekorzystnie wpływało na ludzi i środowisko. Składowisko zlokalizowane jest na gruntach wsi Krzyżówka (przy granicy z gruntami wsi Słabomierz), w miejscu starego wyrobiska po eksploatacji piasku. Teren znajduje się w odległości ok. 2 km na północny-zachód od granic Mszczonowa i ok. 6 km na południowy-wschód od Żyrardowa. Od zachodu składowisko ogranicza linia Centralnej Magistrali Kolejowej (torowisko, rowy odwadniające i droga techniczna z płyt betonowych); od wschodu biegnąca w nasypie droga krajowa nr 50 (relacji Mińsk Mazowiecki – Sochaczew). Tereny sąsiadujące ze składowiskiem od południa i północy stanowią część wyrobiska nie zajętą przez składowisko i są porośnięte roślinnością trawiastą, lokalnie skupiskami krzewów i drzew.

Ze względu na lokalizację wysypiska śmieci oraz biegnącą linię kolejową spadła wartość nieruchomości oraz powstały ograniczenia w użytkowaniu terenu.

PODOBSZAR 3 – RADZIEJOWICE KUKLÓWKA

Podobszar 3 rewitalizacji obejmuje tereny sołectw: Budy Józefowskie, Kuklówka Radziejowicka oraz Kuklówka Zarieczna. Podobszar tworzą tereny zabudowane, lasy oraz rzeka Pisia Tuczna. Na podobszarze zlokalizowane są następujące obiekty użyteczności publicznej: Szkoła Podstawowa im. Józefa Chełmońskiego, OSP. W Kuklówce Radziejowickiej funkcjonuje Muzeum Lwowa i Kresów, w bardzo wiernie odtworzonej kopii dworku kresowego z 1827 r.

Przez podobszar przebiega szlak turystyczny rzeki Pisi Tucznej. Na trasie można odnaleźć ciekawe fragmenty lasów radziejowickich i skalskich, pomniki przyrody, zabytki architektury. Fakt, że w podobszarze znajduje się wieś, w której żył i tworzył światowej sławy malarz Józef Chełmoński, stwarza korzystne warunki do przeprowadzenia szeregu działań mających na celu podniesienie jakości życia mieszkańców przez uatrakcyjnienie wsi Kukłówka, jako regionu promującego Gminę.

Na terenie sołectw zdiagnozowano kilka sytuacji kryzysowych:

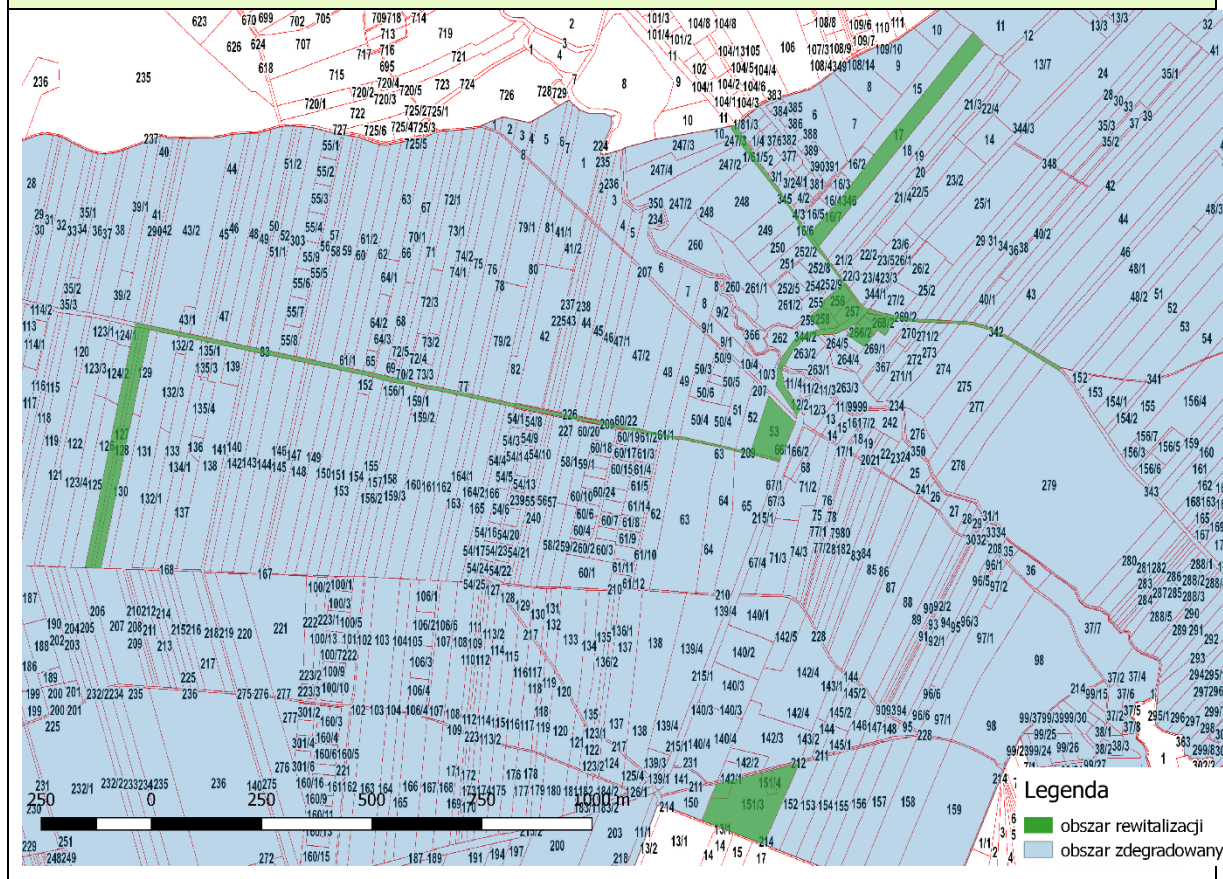
- Duża liczba świadczeń przyznanych ze względu na ubóstwo na terenie sołectwa Budy Józefowskie;
- Brak placówek oświatowych na terenie sołectwa Budy Józefowskie i Kukłówka Zarieczna;
- Brak organizacji społecznych na terenie sołectwa Budy Józefowskie;
- Znaczna liczba świadczeń przyznanych ze względu na ubóstwo i niepełnosprawność na terenie sołectwa Kukłówka Zarieczna;
- Znaczna liczba budynków z pokryciem azbestowym na terenie sołectw;
- Degradacja budynków użyteczności publicznej na terenie sołectwa Kukłówka Radziejowicka i Kukłówka Zarieczna.

Na terenie podobszaru istnieje konieczność budowy chodników i pobocza, ze względu na bezpieczeństwo pieszych oraz budowy ścieżek rowerowych, ze względu na poprawę bezpieczeństwa uczestniczących w ruchu drogowym rowerzystów. Brakuje komunikacji zbiorowej. Ograniczona organizacja transportu zbiorowego w dni robocze oraz brak komunikacji publicznej w weekendy i święta sprawia trudności komunikacyjne mieszkańcom. Podobszar nie ma bezpośredniego połączenia z miastem powiatowym, przez co mieszkańcy mają utrudniony dostęp do urzędów, instytucji oraz lekarzy specjalistów. Brak kanalizacji wpływa na obniżenie komfortu życia mieszkańców oraz stwarza zagrożenie dla ochrony środowiska.

Słaba jakość infrastruktury sportowej powoduje potrzebę budowy boisk sportowych. Obecne warunki lokalowe budynku szkolnego uniemożliwiają organizację wychowania przedszkolnego dla dzieci w 3-4 letnich oraz znacznie utrudnią wprowadzenie planowanej reformy systemu oświaty. Budynek szkolny jest za mały względem potrzeb, szkoła nie posiada pełnowymiarowej sali gimnastycznej. Środowisko lokalne zgłosiło konieczność budowy sali widowiskowo-sportowej przy szkole. Tak połączona inwestycja wpłynęłaby zarówno na podniesienie warunków i możliwości edukacyjnych placówki, jak i przyczyniłaby się do podniesienia poziomu uczestnictwa społeczności lokalnej w życiu publicznym i kulturalnym. Zły stan techniczny strażnicy OSP w miejscowości Kukłówka Zarieczna – konieczna jest rozbórka budynku i budowa nowego wraz z zakupem nowoczesnego sprzętu pożarniczego. Niezbędna jest likwidacja licznych pokryć azbestowych z budynków mieszkalnych i gospodarczych.

POWIERZCHNIA PODOBSZARU: 0,134 km²

LICZBA MIESZKAŃCÓW PODOBSZARU: 19

Uzasadnienie

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Istotnym elementem rewitalizacji jest włączenie do działań mieszkańców oraz przedstawicieli lokalnych instytucji społecznych czy gospodarczych. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, zm. Dz. U. z 2016r. poz. 1020 i poz. 1250), która określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także samo jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadanie własne. W przypadku gdy gmina zamierza realizować to zadanie o charakterze fakultatywnym, rada gminy musi wyznaczyć w drodze uchwały obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Do wniosku o wyznaczenie wskazanych obszarów, zgodnie z postanowieniami ww. ustawy należy dołączyć diagnozę wykorzystującą obiektywne, weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań, która potwierdzi, iż wymienione w uchwale obszary spełniają przesłanki ich wyznaczenia. W związku z powyższym do niniejszej uchwały załącza się diagnozę o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, dopełniając przepisanych wymagań. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30 % mieszkańców gminy.

Zgodnie z art. 11 ust. 3 ww. ustawy Wójt Gminy Radziejowice przeprowadził konsultacje społeczne projektu niniejszej uchwały. W trakcie przeprowadzonej partycypacji społecznej zawiadomiono i współpracowano z grupami przedstawicielskimi działającymi na poszczególnych obszarach zdegradowanych. Wójt Gminy Radziejowice ogłosił na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Radziejowice oraz udostępnił w siedzibie Urzędu Gminy Radziejowice w dniach **od 29.11.2016 r. do 29.12.2016 r.** projekt uchwały w sprawie obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji. Ponadto przeprowadził konsultacje w następujących formach:

- Otwarte spotkanie konsultacyjne;
- Warsztaty.

Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych Wójt Gminy Radziejowice wprowadził do projektu uchwały zmiany z nich wynikające. Wyznaczenie uchwałą Rady Gminy Radziejowice obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji jest niezbędne dla dalszych działań, mających na celu poprawę stanu obszarów najbardziej problemowych, w tym sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji.